

DE GILDETROM

40e jaargang afl. 1
Voorjaar 1993

*Bevelvoerend kapitein
H. Dielissen van het Sint-Jansgilde Soerendonk
tijdens de gildedag Hilvarenbeek 24 mei 1992.*

foto: J. van Bakel, Eindhoven

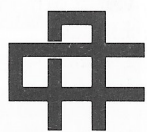

De grootste
sortering

GEWEREN & MUNITIE

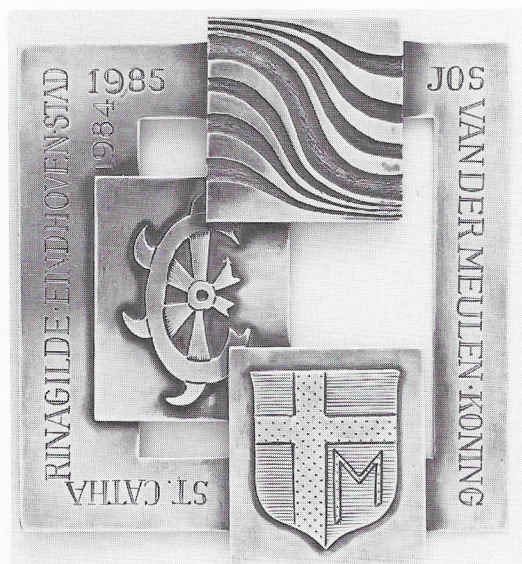
vindt u bij
AVEMO vh
A. v.d. Ven-Mommers

Korvelseweg 80 - 82
5025 JJ Tilburg
Tel. 013 - 431905

Nol Coopmans Edelsmid

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a, Tel.: 040 - 418586

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. 08858 - 3366

Blinkt uit in vakmanschap

PAULISSEN

GROND- WATER- EN WEGENBOUW

- Voor alle grondwerkzaamheden
- Verhuur moderne graafmachines
- Bronbemaling
- Sloopwerken en puinrecycling
- Zand- en grinthandel
- Tankservice (ook credit-card), car-wash

Nieuwkerksedijk 23, 5050 AB Goirle, 013-348484

H ELEKTROTECHNIEK
HOOGENDOORN —
ENERGIE **GELUID**
TEL: 013-345068 **GOIRLE**

van berkel b.v.

loodgieter
installateur

postbus 269, 5050 ag goirle, 013 - 34 24 45

VAN DEN BORNE

tentenverhuur

VERHUUR VAN FEESTTENTEN, VLOEREN, PODIA,
GELUIDSINSTALLATIE, VERLICHTING,
TAFELS EN STOELN

Kailakkers 2, 5095 AD Hooge Mierde
Telefoon: 04259-2053 – Telefax: 04259-1374

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift
Over de Noordbrabantse schuttersgilden
uitgave van de Stichting "De Gildetrom"

Hoofredacteur

J.M. Oomen
Kogelsmortal 6
5632 PV Eindhoven
tel. 040-422869

Redacteurs

Eur. Gem. Hist. Schutt.

M.E.M. v.d. Voort
Valklaan 6
5613 EC Eindhoven
tel. 040-438521

Maasland

J.G.M. Goudsmits
Spreeuwenburgerweg 14
5061 PH Oisterwijk
tel. 04242-17353

Noorbr. Federatie

R. Haase
Wapendragerstraat 40
5641 GT Eindhoven
tel. 040-811527

Kempenland

J.A.M. Govers
Beverlaan 11
5581 EE Waalre
tel. 04904-13842

Kwartier van Oirschot

J.A. Abrahams
Vrijthof 9
5081 CA Hilvarenbeek
tel. 04255-2384

Land van Cuijk

H. Christiaans
Koperwiekstraat 8
5451 XN Mill
tel. 08859-53439

Peelland

P.J.G. Verheyen
Dilmanshof 63
5712 XL Someren
tel. 04937-93618

Baronie en Markiezaat

A.G. Boot
Korte Brugstraat 28
4871 XS Etten-Leur
tel. 01608-13270

Administratie

L.G.J. Huijbers
Dr. de la Courtstraat 71
5421 JG Gemert
tel. 04923-61855

Betalingen

Rabobank Gemert
rek.no.: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom
Girorekening van deze
bank: 839132

Voorwaarden

Abonnementsprijs 1993: collectief abonnement
f 12,50; Particulier abonnement f 17,50
Aanmaningskosten f 5,-
Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden
voldaan. Het wordt geacht te worden voortgezet,
tenzij opzegging voor 1 november geschiedt.
Abonnementen kunnen elk moment ingaan.
De redactie houdt zich het recht voor teksten
naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Sluitingsdatum inzenden kopij afl. 2

1 mei 1993 (verschijnt: 26 juni)

Medewerkers aan dit nummer:

(buiten de redactie) A.L. Boon, A. v. Breugel,
J. v.d. Broek, A. Dankers, L. v. Hulten, R. de Kort-Slegers,
J. Kuypers, A. v. Lith, R. v.d. Linde, F. v. Roosmalen,
M. v.d. Sande, J. Toorians, F. Vriens, A. Wehmeijer,
A.P. v.d. Wiel, A. v. Zutphen, T. Konings, H. v.d. Eikhof,
F. v.d. Moosdijk, J. v. Haare, P. Vis, R. v. Hal, C. Maas,
B. Clabbers, P. v. Rotterdam, L. Huijbers, J. Rovers,
H. Bruijns, P. v. Leest, A. Laane.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de stichting "De Gildetrom".

Zetwerk en druk: Drukkerij Bek, Veghel.

TER INLEIDING

De inleider deze keer, Wim van Exel (1956), studeerde geschiedenis
aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen. Hij is werkzaam als jour-
nalist (regio-redactie) bij het Eindhovens Dagblad en in de vrije tijd
actief gildebrouder en bazuinblazer bij het Soerendonkse gilde.

Het mag ook gezellig zijn

Mag het ook gezellig zijn? Een op het eerste gezicht overbodige vraag in
wat toch altijd nog het Bourgondisch ingestelde Brabant heet. Niettemin
een vraag die zo links en rechts wel eens kan opkomen bij het lezen van
visies op of verdedigingen van het gildewezen. Dat kan hele zware kost
zijn. Bij tijd en wijle lijkt het allemaal zo serieus en plechtig te moeten,
dat je zou denken dat humor en ontspanning zo ongeveer taboe geworden
zijn binnen de gilden. Mag een gilde zich bezighouden met carnaval of
moet het daar juist boven staan? Natuurlijk, als gildebrouders hebben we
verplichtingen. We dragen een waardering uit voor de waardevolle dingen
die ons overgeleverd zijn. We willen ons stijlvol gedragen en als respec-
tabele verenigingen naar buiten treden. Aan de door ons nagestreefde pro-
minente plaats binnen de plaatselijke gemeenschap zijn we verplicht onze
stand hoog te houden en iets meer te zijn dan de gemiddelde ontspan-
ningsvereniging. Als dat allemaal lukt, doen we het al niet slecht, zonder
dat we dan hoeven te gaan discussiëren of we nu wel zo christelijk of
trouw aan het wereldlijk gezag zijn als in oude kaarten vastgelegd is.
Carnaval, of je er nu voor of tegen bent, is voor velen een wezenlijk onder-
deel van de volkscultuur in onze provincie. Als gilden zijn we dat ook en we
hopen dat natuurlijk te blijven. Dat moet dus samen kunnen gaan.
De plaatselijke carnavalsvereniging bestemde de opbrengst van de
jaarlijkse boerenbruiloft voor het fonds voor ons jubileumfeest met
Kringdag in 1994. De vraag of je dan als gilde daaraan actief kunt
meedoen, is dan al vrijwel academisch.

En dus trokken we die zondagmiddag in groten getale op met de boeren-
kapel en de Raad van Elf om een gildebrouder en zijn vrouw als boeren-
bruidspaar af te halen. Niet in uniform en met de attributen, want het was
en bleef carnaval. We verkeerden vervolgens uren in de voller wordende
zaal, brachten onzinnige bezwaren tegen het huwelijk in, die bij voorbaat
kansloos waren en deden volop mee in de openbare verkoop van al dan
niet bruikbare zaken. De kastelein had natuurlijk ook geen slechte dag en
niet iedereen ging even vroeg en helder naar huis. Het ging allemaal
nergens om, maar we hebben er nog lang over nagepraat: dat het zo fijn
was met een grote saamhorigheid.

Dat kan alleen maar goed zijn voor ons gilde en voor de belangstelling en
dus ook de steun vanuit het dorp. Het mag ook gezellig zijn, al hoeft dat
natuurlijk niet de norm te worden. ■

Wim van Exel
Sint-Jansgilde Soerendonk

Veertig jaar, hoera!

De Gildetrom bestaat veertig jaar. Aan het vierde nummer van
dit jaar zal daarom extra aandacht besteed worden. Velen dragen
hun steentje aan De Gildetrom bij: overheid, adverteerders, bedrijfs-
leven en particulieren. Twee bedrijven steunden belangeloos: Unidek
Bouwelementen B.V. Gemert en Isotron Systems B.V. Den Bosch.
Waarvoor dank. Wie volgen? De abonnementsprijs voor België is
voor dit jaar gesteld op Bfr. 400; voor Duitsland op DM 18.

Hogere portokosten voor het buitenland dwingen daartoe.

Graag wil De Gildetrom een zo breed mogelijk beeld van het
Noordbrabants gildewezen bieden. Er gebeurt veel meer, dan alleen
de talloze plechtige ceremoniën, die De Gildetrom voor een groot
deel vullen. Juist berichten over gewone voorvallen, die vaak vol
humor zitten, zijn welkom. Gelieve verslagen in een algemene stijl te
schrijven.

Het leven begint bij veertig!

VORM VAN DIENSTBAARHEID

Na honderd jaar een bestemming

In januari 1992 kwam de pastor van Terheijden bij de overheid van het plaatselijke kloveniersgilde St. Antonius Abt. Hij deed het gilde een verzoek: "Kunnen jullie het portaal van de noordkant van de kerk verbouwen tot een bidkapel?"

Kapel tijdens verbouwing.

In Terheijden staat een vijftiende eeuwse gotische kerk. In 1876 werd deze onder leiding van de bekende architect dr P.J.H. Cuijpers drastisch "gerestaureerd". Ook werd aan de ingang aan de noordkant een voorportaal aangebracht. Steeds werd echter alleen van de hoofdingang gebruik gemaakt. Welnu, over dát portaal gaat het.

Nadat de pastor zijn plan had toegelicht, zei de overheid sympathiek te staan tegenover dit verzoek, "maar we willen graag een en ander met de overige gildebreders bespreken." Er werd afgesproken het portaal te gaan verbouwen. Er moest veel gebeuren: een zogenaamde brandmuur van oude IJsselsteentjes metselen, in de zestig centimeter dikke muur twee glas-in-lood raampjes aanbrengen, binnenmuren voorzien van een nieuwe pleisterlaag en het bevestigen van een ikoon tegen de wand. De ikoon, voorstellende Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand, was geschonken door de klooster-gemeenschap "Maria-dal" te Breda.

Zo gezegd, zo gedaan. Na weken breken, metselen, timmeren, schuren en verven was het kapelletje gereed. Het resultaat mag gezien worden. In het dorp is een plekje ontstaan, waar iedereen zich voor een persoonlijk gebed kan terugtrekken. Op drie mei 1992 werd het door deken N. Nooren ingezegend. De inwijding werd begeleid door het dames-, heren- en jeugdkoor van de parochie. Uiteraard was het gilde er in vol ornaat bij aanwezig. Een vendelier bracht de vendelhudle.

Tot op heden wordt de bidkapel iedere morgen geopend en elke avond gesloten door een van de overbuurvrouwen van de parochiekerk. Deze dames verlenen hiernaast ook andere hand en spandiensten. En druk dat ze het hebben! Vanaf de eerste dag krijgt de kapel veel bezoek van mensen uit Terheijden, maar ook menige deelnemer aan de fietsroute, die door het dorp loopt, weet de kapel te vinden. Of het drukke bezoek zo blijft, is voorlopig een open vraag. In ieder geval zijn de gildebreders blij dat ze voor de Terheijdense parochiegemeenschap iets gedaan hebben, want de jaarlijkse belofte van trouw aan het kerkelijk gezag mag immers geen loze kreet zijn. ■

TEN UITGELEIDE: DRS. KNIPPENBERG

(Van de redactie)

In het aprilnummer 1973 van De Gildetrom staat dat werd besloten Stichting De Gildetrom op te richten. In het colofon werd in plaats van C. Schade als hoofdredakteur vermeld: Drs. W.H.Th. Knippenberg.

De Gildetrom werd formeel het periodiek voor en door de gilden van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, redactioneel geleid door Drs. Knippenberg.

De geschiedenis herhaalt zich: in 1990 wordt via een enquête de basis gelegd voor een reorganisatie van verschijning en organisatie. Drs. Knippenberg verzoekt om assistentie. In 1992 verschijnt De Gildetrom in de nieuwe gedaante en op 10 november van dat jaar worden de nieuwe statuten verleden. De redactie wordt aangevuld. De redaktievergaderingen worden zakelijker en zijn soms "vriendelijk hard". Dit moet voor de immer aimabele persoon Knippenberg toch wel op z'n minst onwennig zijn. Zo ook de laatst gehouden vergadering op 9 februari. Aan het slot ervan deelt de heer Knippenberg tot ieders verrassing mee dat hij de tijd gekomen acht om zijn taak te beëindigen. Na twintig jaar met veel plezier voor De Gildetrom te hebben gewerkt, wil hij de fakkel graag overdragen. De redactie zal de aimabele persoon zeer node missen.

Reeds sinds 1967 verschenen van Drs. Knippenberg in De Gildetrom de artikelen, "Brabants Gildezilver", gewijd aan een inventarisatie van zilverstukken. In het oktobernummer 1973 wordt de nieuwe hoofdredakteur voorgesteld: Willem Herman Theodoor Knippenberg werd op 15 november 1910 te Venlo geboren, maar verhuisde met zijn ouders in 1918 naar Helmond. Hij werd in 1935 tot priester gewijd. In 1954 behaalde hij aan de universiteit te Nijmegen zijn doctorale graad klassieke talen en hij was als leraar verbonden aan de gymnasiale opleiding te Beekvluit. Daarnaast heeft hij een zeer brede belangstelling voor de Brabantse volkscultuur, zich uitend in diverse bestuursfuncties zoals op cultuurhistorisch, museaal, numismatisch gebied. En tot op de dag van vandaag reist hij stad en land af om lezingen te geven. Voor De Gildetrom was hij een zeer zorgvuldige hoofdredakteur; niet alleen op het inhoudelijke aspect, maar ook op het gebied van stijl en spelling. En dat laatste is geen sinecure. Wie ooit de binnenkomende kopij ziet, zinkt de moed in de schoenen. Van in hanepoten geschreven, haast onleesbare brieven tot de verslagen van de gilden die door de correspondenten reeds van ingeschreven correcties waren voorzien, met steeds die vriendelijke glimlach op zijn lippen nam hij die in ontvangst. En tot ver na middernacht, overdag had hij geen tijd, werkte hij aan het drukbaar maken van de kopij. Vooral de laatste jaren - "ik zie niet meer zo scherp" - moet dat voor hem een bezoeking zijn geweest. En dan die zakelijke vergaderingen van het stichtingsbestuur. Met een welhaast verwonderd-ironische blik hoort hij de discussies aan om dan met een passend woord te relativiseren en rust te brengen. De redaktievergaderingen bij hem thuis op de tiende etage van de Socratesflat in Den Bosch waren voor de correspondenten telkens weer een beleving apart. Beneden de draaideur door, op nummer 115 aanbellen met het oor op de telefoon; het steevast: "Ja?" werd beantwoord en de deur geopend. Met de lift naar de tiende verdieping en na aanbellen de verwelkoming in het halletje, de deur naar de huiskamer zorgvuldig gesloten houdend tot de buitendeur weer dicht was, zodoende de vaak harde wind geen kans gevend. De huiskamer in het halfduister, met alleen een rustgevende schemerlamp op de ronde vergadertafel; als entourage overal boeken en devotionalia en een schrijfbureau waarvan het blad door de veelheid aan snuisterijen en boeken niet meer te zien is. Met weemoed zullen de correspondenten die, dit hebben ervaren, hieraan terugdenken. ■

GILDEN IN PROBLEMEN DOOR MILIEUWETGEVING?

Tijdens de laatste hoofdlidendag in 's-Hertogenbosch werd de nodige aandacht geschonken aan de milieuvorschriften voor schietinrichtingen.

Jan van Grunsven van het gilde Sint Antonius Abt te Vorstenbosch merkte op: "In mijn gilde zijn veel inventieve gildebroeders met connecties, waardoor wij een mooie kogelvanger hebben kunnen realiseren voor zo'n vijfduizend gulden. Met betrekkelijk redelijke kosten hebben wij dit dus weten te realiseren. Al hoop ik dat er in de toekomst niet voor alle gilden kogelvangers nodig zullen zijn."

Hierop antwoordde de Federatievoorzitter: "Zonder dat het lawaai maakt, zonder dat het in de krant komt, gaat het als volgt: uw gemeente krijgt de opdracht om na te gaan of uw schietaccomodatatie nog aan de hinderwetvergunning voldoet. De eisen zijn veel hoger gesteld dan voorheen. Afgezien van het loodvraagstuk zijn de geluidseisen aangescherpt, om nog maar te zwijgen van de veiligheidsaspecten ten aanzien van schootsvelden. Toch hebben we vanuit de gemeenten in het algemeen veel medewerking, maar wij moeten van onze kant ook proberen (en dat willen we met onze stuurgroep ook echt gaan doen) om er sterk aan te trekken en met de overheid in onderhandeling te gaan en te trachten het schieten nog te redden."

Van het Sint-Jorisgilde te Deurne maakt H. Engelen zich zorgen: "Ik maak me zorgen over het voortbestaan van het schieten bij de kleine gilden, als die kogelvangers moeten aanschaffen." De voorzitter en met hem het federatiebestuur deelt met hem die zorgen. "Gezamenlijk zullen we in dit geval misschien tot een oplossing komen voor deze kleine gilden."

Niet te rooskleurig

W. van de Pasch, Sint-Willibrordusgilde Esch, waarschuwt voor lichtzinnig optimisme: "Zeg niet te vlug: 'Dat lossen we wel even op met een kogelvanger.'" Uit eigen ervaring weet ik dat in verband met problemen rondom ons schietterrein. We hebben geen enkel gehoor gekregen. We hebben een kort geding aangegaan en het tot voor de Raad van State gevoerd. Geen enkel gehoor. En de kosten van de accommodatie kunnen door zelfwerkzaamheid misschien incidenteel worden beperkt. Dat lukt niet altijd. Onze schietinrichting was begroot op 72.000 gulden. Voor de nieuwe hinderwetvergunning moest het gilde vierduizend gulden neertellen. Stel het niet te rooskleurig voor; zoals de voorzitter al zei: "Niet alleen de loodproblematiek speelt." De andere hinderweteisen zijn zo aangescherpt, dat de meeste schietterreinen hieraan niet meer voldoen."

De Federatievoorzitter: "U lokt me uit om te beamen dat de situatie zeer zorgelijk is. Als het gesprek met de minister uitblijft met als argument een overvolle agenda, dan voel je wel aan, dat dit een politieke manier is om te zeggen dat een gesprek op dit moment niet welkom is. Maar ik blijf optimistisch. Op termijn zullen we tot een goede oplossing komen. En misschien moet ik voor aanvullende expertise in de stuurgroep een beroep op u, gildebroeders, doen."

Coördineren door Federatie

Gildebroeder Gersjes van het Sint-Antonius en Sint-Barbaragilde uit Sint-Michielsgestel stelt voor om kogelvangers serie-matig, en daardoor goedkoper, te laten maken. De voorzitter vindt dit nog niet aan de orde: "Zolang nog niet noodgedwongen tot kogelvangers moet worden overgegaan, als enige oplossing. Als iedereen nu al met kogelvangers begint, maakt me dat het betoog bij de overheid moeilijk. We moeten er van uit gaan zonder zo'n bak te kunnen blijven schieten. Indien nodig zullen we later graag een beroep op u doen om kogelvangers bedrijfsmatig te laten fabriceren."

A. Wehmeijer van het Sint-Joris en Sint-Sebastiaangilde uit Enschoot zegt verheugd te zijn dat dit onderwerp, dat zo bij de gilden leeft en zorgen baart, op de hoofdlidendag zo uitgebreid aan de orde komt. "Maar ik mis nog steeds de ingang bij de federatie. Een instantie waar de gilden met deze zorgen aan kunnen kloppen. Laat toch niet iedereen zelf trachten een oplossing te vinden, maar laat het gecoördineerd gebeuren vanuit de federatie."

Daarop repliceerde de voorzitter: "Ik blijf erbij, zoals al vaker gezegd is, onze hiërarchische lijn van de gilden loopt naar de kringen en van de kringen naar de federatie. Ik zou u dan ook bij deze willen vragen, als u vragen heeft op welk gebied dan ook (maar in het bijzonder met het schieten) dat u een brief schrijft aan uw kringsecretaris en die zal het onmiddellijk doorsturen naar de heer Haase, die zelf altijd in de vergaderingen van de commissie schieten aanwezig is. Zo komt alles automatisch op de goede plaats terecht. Uiteraard kunt u een kopie rechtstreeks aan de federatiesecretaris sturen. De kring moet echter wel altijd blijven weten, wat er in hun kring speelt. Anders gaat u misschien mensen uitschakelen, die mogelijk beter op de plaatselijke situatie zijn ingespeeld. De federatie kan dan ook beter coördinerend optreden."

Gildebroeder M. Sijbers van het Sint-Antoniusgilde Lierop vraagt in deze of het daarom niet beter zou zijn de verslagen van de technische commissies weer in de hoofdlidendag op te nemen, zoals dat vroeger gebeurde. "In welke vorm leggen deze commissies verantwoording af?", vraagt hij zich af.

"De hoofdlidendag is geen algemene vergadering, zoals statutair is omschreven", merkte de voorzitter op. "In de statutaire algemene vergaderingen, één in het voorjaar en één in het najaar, doen de commissies verslag van hun activiteiten. De vergadering wordt bijgewoond door uit elke kring vijf bestuursafgevaardigden. Mede uit die vergaderingen worden die ingrediënten gehaald, die wij hier op de hoofdlidendag nog een keer naar voren brengen." Namens de organisatie van het landjuweel vroeg A. Boot van het Sint-Hubertusgilde Leur of het in de toekomst mogelijk zal blijven eendagsvergunningen te krijgen voor het geweeschieten. Daarop antwoordde de voorzitter stellig: "Ja, die mogelijkheid blijft aanwezig. Gaarne contact hierover opnemen met de voorzitter van de federatieve schietcommissie, de heer C. Setz. Waarop A. Boot nog opmerkt: "Koop bij ons een boom voor in het gildebos in Leur. Dan is een deel van het milieuprobleem opgelost."

Ministerie van Milieu

Inmiddels heeft minister Alders van Milieu in een brief aan de commissarissen der Koningin in Noord-Brabant en Limburg zijn standpunt bekend gemaakt. Het lood moet uit het milieu. De minister wil overleg met beide commissarissen om het loodprobleem uit de wereld te helpen. Hij vindt dat de gilden en schutterijen bij hun schietbomen kogelvangers moeten plaatsen. Voorzitter C. Setz van de schietcommissie van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden vindt dat de minister de gilden voldoende tijd moet gunnen om naar alternatieven te zoeken.

Kogelvangers?

Setz vindt de kogelvangers veel te duur. Het contrast tegen de lucht valt bij kogelvangers weg. Het traditionele schieten vervalt. Doordat er in een kogelvanger maar op een klein stukje geschoten wordt, krijgt dat deel het extra te verduren. De constructie van een kogelvanger is daarop niet berekend. Het zwaar-geweeschieten komt volgens Setz helemaal in gevaar, omdat de kogelvangers daarvoor bijzonder zwaar zouden moeten zijn. En wat te denken van de tientallen schietbomen die bij de grootschalige gilde- en schuttersfeesten moeten worden geplaatst.

Een alternatief zou kunnen zijn het metaal bismuth. Munitiefabrikanten gebruiken dat inmiddels in jachtpatronen.

Een ding is duidelijk: verplichte maatregelen kunnen niet op te korte termijn opgelegd worden. ■

EEN APARTE HOOFDMANSSTAF VOOR SINT-ANTONIUS

Enkele jaren geleden mocht beeldhouwer Pierrot van Leest uit Lage Zwaluwe de nieuwe hoofdmansstaf voor het heropgerichte Sint-Antonius Abt gilde te Liempde vervaardigen; een bijzonder werkstuk.

Bij het vervaardigen van de staf is uitgegaan van het feit dat er in Liempde, vanaf de late middeleeuwen tot ver in de negentiende eeuw drie schuttersgilden waren: het Sint-Antonius-gilde, het Sint-Barbaragilde en het Sint-Catharinagilde. Op de voet van de staf zijn deze drie heiligen afgebeeld, elkaar de hand reikend. Symbool voor het "samengaan" van die drie oude gilden. Zij vormen de basis voor het huidige schuttersgilde St. Antonius Abt.

De ring van de topversiering, met afbeelding van drie gevleugelde monsters, verbeeldt de verzoeking van St. Antonius. Verder is als omschrift erop vermeld: "Gilde St. Antonius Abt" en "Schutterij Liempde".

St. Antonius belaagd door monster.

De heilige zelf (met boek en staf) is verbeeld als een man getekend door de ontberingen tijdens zijn kluizenaarsbestaan in de woestijn. Als bindende factor van de staf en van het gilde fungeren de ringen met voorstellingen van twee belangrijke, hedendaagse activiteiten van het gilde, namelijk de optocht en de verschieting van de koningsvogel.

Verschiëting

De hoofdmansstaf is ongeveer 170 centimeter lang en uitgevoerd in zilver en letterhout. Letterhout is een zware harde houtsoort afkomstig uit tropisch Amerika, diep mahonierood met een onregelmatige tekening, die lijkt op die van bepaalde slangen (vandaar de Engelse naam "snakewood") of op hiërogliefen (vandaar de naam "letterhout").

Optocht

De zilveren ringen: de voet, de twee verbindingsringen en de ring onder het beeldje, zijn eerst gesneden in steengips. Van deze modellen zijn wasafgietsels gemaakt. Daarna zijn deze door middel van de zogenaamde vacuümgietsmethode in zilver gegoten. Het beeldje van de heilige Antonius is geboetseerd in harde was. Dit model is op dezelfde werkwijze in het edele metaal overgebracht. Na ciselering zijn de zilveren onderdelen gepolijst. De staf zelf is in drie afzonderlijke delen gedraaid. De moeilijkheid hierbij was, dat ondanks de losse stukken er toch een gelijkmatige tapsheid verkregen moest worden, vloeiend verlopend van dik boven naar dun onder. De vier losse delen van de staf: de topversiering en de drie houten delen met de zilveren ringen worden onzichtbaar in elkaar geschroefd, doordat de verbindingen wegvallen in de zilveren ringen. Een op maat gemaakte kist zorgt voor een veilige opbergplaats. ■

GILDESCHATTEN NIET OVERAL VEILIG BEWAARD

"Wij hebben iets dergelijks ooit meegemaakt, toen ons gildehuis Sint Lambert afbrandde in de vijftiger jaren. Op het nippertje is daar nog wat zilver gered, maar veel attributen zijn verbrand."

Het verhaal van secretaris H. de Rooij van gilde Sint Catharina uit Helmond kan model staan voor vele gilden. Veel archieven zijn eeuwenoud, en dan is het risico groot dat er in de loop der jaren iets gebeurt zoals op dinsdag 21 januari 1992 bij het Stratumse Sint-Jorisgilde. Daar brandde het clubhuis af, waarbij allerlei attributen en kostbaarheden van de schut zelf, van de kring Kempenland en van de Noordbrabantse Federatie verloren gingen.

De manier waarop de gilden met hun archiefmateriaal omspringen, verschilt nogal. Sommige gilden bewaren hun kostbaarste stukken in een bankkluis. Het nadeel daarvan is dat de mooiste gildeschatten het minst voor het publiek zichtbaar zijn. Het permanent ergens tentoonstellen, wat ook gebeurt, brengt alweer meer problemen met zich mee: risico's als brand en diefstal bijvoorbeeld. Als de spullen bij diverse gildebroeders ondergebracht zijn, willen onderdelen nog wel eens verloren gaan, zeker als die leden ermee stoppen of overlijden.

A. van Ooijen, secretaris van Sint Joris, de "rooi schut" van Deurne: "Het valt niet mee om een veilige plaats te vinden. Het meeste ligt nu bij onze voorzitter in een kluis. Maar in ons gildehuis hangt bijvoorbeeld een schilderij van Sint Joris met de draak, dat nog door dokter Wiegiersma is geschilderd en best wel kostbaar zal zijn. En er is ook een kast waarin het prijenzilver hangt."

"Cathrien" uit Helmond heeft een deel van zijn archief in het kasteel-raadhuis ondergebracht. "We hebben trouwens van de gemeente bericht gekregen dat we naar een andere plaats voor onze zilverkist moeten omzien", aldus secretaris De Rooij. "Maar we willen in elk geval voorkomen dat we er een minder veilige plaats voor terug moeten nemen. Ons koningszilver van na 1950 hangt deels in onze gildekamer. Dat van voor 1950 is permanent tentoongesteld in de kelder van het kasteel.

Middeleeuwen

Koning J. van den Heuvel van Onze Lieve Vrouw (De "blauwe schut") uit Aarle-Rixtel draagt een koningsschild met een gedicht over "de grote brand die de zilverschat heeft verteerd." Dat gebeurde in het begin van de vorige eeuw. Hij bewaart het zilver in een bankkluis: "Ook ons oude reglement, een middeleeuws stuk, ligt bij de bank. We nemen een kopie mee naar allerlei gildetentoonstellingen. Wat er in Eindhoven is gebeurd, pleit er eigenlijk voor om in elk geval je archiefstukken niet allemaal op één plaats te bewaren.

Brand en -inbraakveilig

Al kan er dan gebeuren wat het Aarlese gilde vorig jaar overkwam. Op de zolder van de boerderij van een van de leden dook plotseling een kist op met allerlei attributen uit het begin van deze eeuw: "Een oud standaardvaandel, medailles, piken, munten, stokversieringen. Niet geweldig kostbaar allemaal, maar als je pech hebt, gaat het verloren." Het prijenzilver wordt in het clubhuis bewaard. Die verzameling is, net als bij vele andere gilden, inmiddels zo omvangrijk geworden dat ze amper in een bankkluis is onder te brengen. "En je moet toch ook eens iets van je bezittingen kunnen laten zien."

Commandant Sj. Bankers van "gruun schut" Antonius Abt uit Deurne: "Ons gildezilver ligt bij de bank. De documentatie ligt 100 procent veilig in een kluis bij de secretaris. In Eindhoven hadden ze alles in stalen kasten, niet? Dat is wel mooi opgeborgen, maar niet brandveilig."

*Dagelijkse zorg, kledinghoezen (idee!)
Sint-Jorisgilde Someren.*

Archief goed op poten

De archiefstukken en het gildezilver van Sint Antonius en Sint Sebastianus, Gemerts groene schut liggen veilig in liefst twee brandkasten. Secretaris, L. Huijbers: "Daarvan is onze zilveren koningsvogel het oudste stuk, uit 1652. Alles wat ouder was, is vermoedelijk geroofd door de troepen van Frederik Hendrik. We hebben ons archief al een jaar of acht geleden goed op poten gekregen, dankzij onze archivaris, Jo van Schalen. Eerst moesten we telkens naar het gemeentearchief. Als we dan een of ander kostbaar stuk haalden, moesten we dat een week in huis houden voor we het weer terug konden brengen. Dat was te link. Daarop hebben we besloten het zelf maar weer te gaan bewaren."

Eerder gepubliceerd in het Helmonds Dagblad

Hans v.d. Heuvel

**RESTAURATIE-ATELIER
DE TIENDSCHUUR**

Reeds jaren ervaring met
archief- en textielconservering

Kapelaan Poellplein 1, 5046 GV Tilburg, telefoon 013 - 368355

GILDEN IN NOORD-BRABANT

(Van de redactie)

Themadag over de betekenis van de gilden in historisch perspectief en hun rol vandaag de dag.

Op zaterdag 17 oktober waren ruim honderd belangstellenden in het Eindhovense Museum Kempenland bijeengekomen om deel te nemen aan de themadag "Gilden in Noord-Brabant", die georganiseerd werd door het Noordbrabantse Genootschap in samenwerking met het genoemde museum. De tentoonstelling "Gildezilver met een verhaal" was er de aanleiding toe. Het doel van themadag en tentoonstelling was, "De gilden dichter bij het publiek en de gilden meer tot zelfreflectie te brengen." Het thema werd door vier inleiders vanuit verschillende hoeken belicht.

Drs. Gerard Steyns, gildebroeder van het Sint-Sebastiaangilde uit Tilburg en voorzitter van de federatieve studie-, archief- en tentoonstellingscommissie, gaf een persoonlijke verkenning van zijn gildebroeder-zijn. Vijf motieven liggen daaraan ten grondslag.

- Het familiemotief: De spreker had veel op met een nicht van zijn moeder, die gildemoeder was van het Tilburgse Sint-Dionysiusgilde. Sjaantje, zoals ze alom bekend is, regelde allerlei huishoudelijke zaken voor het gilde. Voor veel gildebroeders is de familietraditie de oorsprong van hun gildebroederschap.

- Het Brabantisme: Het Brabant-motief spreekt velen aan. De herleving van het Brabantseigene en Brabantia Nostra, onder de begeesterende leiding van personen zoals dr P.C. de Brouwer, dr G. Knuvelde en anderen deden velen een beroep op de reveille en de waardering voor de Brabantse cultuur.

- Cultuur historisch motief: De plaats van het gilde in het culturele leven en de interesse voor traditie.

- Sociale motief: De wens om ergens bij te horen leeft bij iedereen. We willen dat ook tonen. Het is de wens zich aan elkaar te kunnen spiegelen en elkaar te kunnen ondersteunen. Het gilde is een samenbundeling van ontspanning en het elkaar-ondersteunen, in lief, maar juist ook in leed.

- De persoonlijke geloofsovertuiging: De christelijke levenshouding. Het gilde als verbondenheid met het verleden, onderdak en vluchtbrug voor nu.

Deze persoonlijke uiting van zijn gildebroeder-zijn maakte diepe indruk op alle aanwezigen.

De tweede inleider, drs Gerard Rooyakkers, volkskundige en als zodanig verbonden aan het Meertens-instituut te Amsterdam, is geen gildebroeder. Hij schetste het ontstaan en de taken van de gilden in historisch perspectief en hun betekenis in de samenleving. Zijn inleiding was opgebouwd rondom vier thema's:

- Het maatschappelijk stelsel waarin de gilden (ook de ambachtsgilden) gefunctioneerd hebben, zowel binnen de kerk als de staat en de historische ontwikkeling daarvan.

- De ontwikkeling van de invloed van de clerus voor en na de reformatie. Hun verbondenheid met en later hun weerstand tegen de gilden en hun gebruiken, zoals het teren en dansen.

- De tegenwerking die de gilden ondervonden van de reformatische predikanten en de overheid. Die waren gekant tegen alle "paapse stoutigheden" en invloeden van de vroegere Spaanse overheersing op en in de gilden.

- Tot slot de taken en de betekenis van de gilden nu. Genoemd werden het beschermen van "outer en heerd" en het wezen van de Brabantse ziel. Vele van de aanwezige gildebroeders stonden versteld van de grote kennis en deskundigheid van deze niet-gildebroeder over de gilden, hun ontstaan, ontwikkeling en tradities. Met name zijn bemerkingsen, bij het zijns

inziens te nadrukkelijk aanleunen tegen de kerkelijke autoriteiten, en de daaruit voortkomende uiterlijkheden, vielen op. Deze inleiding zal deel uitmaken van het proefschrift, waarop Rooijakkers binnenkort hoopt te promoveren.

Als derde inleider gaf Johan Oomen zijn visie op het gildezilver. Het ontstaan, de betekenis, samenstelling en de ontwikkeling in de loop van de eeuwen ervan. Deze lezing sloot aan op zijn lezing bij de opening van de tentoonstelling "Zilver met een verhaal".

De vierde inleider, dr J.J.M. Penders, pedagoog en gildebroeder van het Sint-Sebastiaangilde Tilburg, bouwde zijn lezing "De Brabantse gilden opgelapte traditie?" op rond zijn vier stellingen over traditie, zoals hij die al eerder verwoord had tijdens het gildecongres te Bergen op Zoom, met als thema "Traditie, herleving, herbeleving". Met zijn eerste stelling "Tradities verzekeren de continuïteit in een cultuur", benadrukte hij de onmiskenbaarheid van de tradities binnen het dagelijks leven, maar bij de gilden in het bijzonder. "Staan in een traditie verplicht tot innerlijke beleving van de waarden, die in deze traditie liggen verankerd." was zijn tweede stelling. Daarmee gaf hij uiting aan de beïnvloeding van ons denken en voelen binnen de gilden. Stelling drie "In een zich zo snel ontwikkelende cultuur als de Westeuropese staan mensen per definitie en voortdurend in een spanning tussen traditie en vernieuwing", gaf weer hoe het heden de toekomst koppelt aan het verleden. Tot slot stelde Penders: "Mensen van de twintigste en eenentwintigste eeuw, moeten juist als gevolg van die versnelling van de cultuurontwikkeling, de ervaring aankunnen, dat de vormen, waarin zij hun meest wezenlijke levenswaarden beleven en tot uitdrukking brengen, zich tijdens hun leven ten minste tweemaal wijzigen." Dat deed hem constateren dat de gilden meer zijn dan een opgelapt instituut. De basis blijft: oude waarden met hun regelingen op religieus en sociaal gebied en het bieden van ontspanning. Levenswaarden veranderen niet zo snel. De vorm waarin we die gieten kan wel veranderen. Traditie is de continuïteit in de gilden.

Daarna volgde een forumdiscussie onder leiding van P. Thoben, waarna dr G.W. Borrie, voorzitter van het Noordbrabants Genootschap, de dag afslot. Hij deed daarbij de toezegging dat de teksten van de inleidingen in druk zullen verschijnen. Inmiddels is gebleken dat drie van de vier lezingen al gedrukt zijn of elders zullen worden gepubliceerd. Daarom is inmiddels van een aparte uitgave afgezien. De themadag heeft in de Brabantse pers de nodige weerklank gevonden. Vooral de opmerkingen van de heren Rooijakkers en Penders kregen de aandacht. Gebleken is, dat daar vanuit gildekringen met gemengde gevoelens op gereageerd is. Het al dan niet mee hebben gemaakt van deze dag zal daar zeker van invloed op zijn geweest. De Gildetrom kan het forum voor deze meningen zijn. ■

FEDERATIE-NIEUWS

EUROPEES VENDELTREFFEN IN ANTWERPEN

Op initiatief van de Vlaamse Volkskunstbeweging en in het kader van "Antwerpen Culturele Hoofdstad van Europa" vindt er op 17 en 18 april een vendelmanifestatie plaats waaraan naar verwachting in totaal driehonderd deelnemers uit Italië, Zwitserland, Duitsland, Spanje, Nederland en Vlaanderen zullen deelnemen. Vanuit de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden worden zestig vendeliers en tamboers afgevaardigd (tien personen per kring), die reeds

door de kringvendelleiders zijn aangezocht. Op zaterdag is er van tien uur tot twaalf uur een optreden in het centrum van Antwerpen op en rond de Groenplaats en van half drie tot vijf uur een optocht vanaf de Groenplaats. Op zondag is er om negen uur een H. Mis, van tien uur tot twaalf uur is er in het cultureel centrum De Kern, aan Den Biest te Wilrijk, een colloquium met het vendelen als thema. Diverse sprekers o.a. uit Vlaanderen, Zwitserland en Italië (dr Andreas Flamini) verlenen hieraan hun medewerking. Van half drie tot half zes is er op het plein Den Biest een demonstratie van elk der deelnemende groepen. (Info: Vlaamse Volkskunstbeweging Antwerpen, tel. 09-32 3 238 94 12)

ACCOUNTANTSVERKLARING INZAKE GILDE-ALTAAR

De financiële zaken van de stichting gilde-altaar zijn afgewikkeld en gecontroleerd. De accountantsverklaring luidt: "Hierbij verklaart M.M.G.F. van de Kerkhof, medewerker van Deloitte & Touche te Eindhoven, dat hij de financiële administratie van de Stichting Gilde Altaar Sint Joris met de Draak - zijnde bankbescheiden en betaalde facturen - heeft gecontroleerd en dat hem niet is gebleken dat er foutieve boekingen hebben plaatsgevonden."

STICHTING PELGRIMAGE

Op 25 november 1992 is te Goirle de Stichting Pelgrimage opgericht, met in het bestuur als voorzitter C.H.J. Hermans en als secretaris A.H.C. van Broekhoven. Deze stichting is geboren uit de enthousiaste reacties van deelnemers aan de pelgrimage naar Lourdes in 1989 en aan de Willibrordmanifestatie Rome 1990. De stichting stelt zich ten doel de Mariadevotie en andere devoties te bevorderen, speciaal door het organiseren van pelgrimsreizen. De organisatie van deze pelgrimsreizen kan eventueel geschieden in samenwerking met gelijkgerichte organisaties, dit al naar gelang het stichtingsbestuur zal doen besluiten. Het stichtingsbestuur zal zich beraden welke pelgrimagedoelen uit de vele aanvragen kunnen worden gerealiseerd en op welke wijze een optimale organisatie wordt bereikt. Het zal zich laten adviseren door derden, die ter plaatse deskundig zijn. Binnen afzienbare tijd hoopt het stichtingsbestuur een goed programma te kunnen presenteren.

Voor de duidelijkheid zij vermeld dat deze stichting een particulier initiatief is en geen enkele relatie heeft met het bestuur van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, noch met de besturen van de hierbij aangesloten kringen van schuttersgilden, noch met enige commissie uit de federatie c.q. kringen.

OPSPORING GEVRAAGD

Bij gelegenheid van het tweede Europees Koningschieten te Nijmegen in 1977 heeft de douairière Smits van Oyen ter nagedachtenis aan haar echtgenoot Jhr. Mr. J.J. Smits van Oyen (federatievoorzitter 1968-1977) een wisselbokaal ter beschikking gesteld voor de beste vendelgroep uit de Europese vendelwedstrijden. Deze bokaal is in Nijmegen voor het eerst uitgereikt maar sindsdien niet meer aangeboden voor volgende Europese vendelwedstrijden. Het is bij de Europese organisatie niet meer bekend wie in Nijmegen deze bokaal heeft gewonnen. De Europese organisatie zou graag deze beker weer in omloop brengen en verzoekt degene(n), die informatie kan (kunnen) geven over de verblijfplaats ervan, zich in verbinding te stellen met Rein Haase, 040-811527.

LANDJUWEEL ETTEN-LEUR 27 JUNI 1993

Van 30 mei tot en met 20 juni zal in het gildehuis van het Sint-Hubertusgilde Leur, De Mouterij, een tentoonstelling worden gehouden van allerlei artikelen en voorwerpen die door gildebroeders en -zusters zijn vervaardigd. Deze kunnen gratis ten toon worden gesteld. De expositie zal op vrijdag, zaterdag en zondag geopend zijn. Gildebroeders en -zusters toon uw creativiteit!

Bij gelegenheid van het Landjuweel wordt een bos aangelegd. Elk gilde en elke gildebroeder kan daartoe een of meerdere bomen kopen. De burgemeester van Etten-Leur beveelt dit initiatief aan: "Dit gildebos zal de blijvende herinnering zijn aan het uitzonderlijke gebeuren en tevens een bijdrage aan de leefomgeving in Leur, binnen welke gemeenschap het schutsgilde een speciale plaats inneemt." Ook de Noordbrabantse federatie van schuttersgilden en de zes kringen ondersteunen dit initiatief. (prijzen van de bomen: f 35,-, f 45,- en f 60,-). De bomen worden in oktober 1993 op een door de gemeente Etten-Leur beschikbaar gestelde lokatie geplant. Begin juni ontvangen kopers een tekening, waarop de preciese plaats van hun boom (bomen) staat aangegeven. Gilden steunt! Koopt een of meerdere bomen!

Voor inschrijfformulieren en verder alle informatie over het landjuweel: A. Boot, Korte Brugstraat 28, 4871 XS Etten-Leur, tel.: 01608-13270. ■

NIEUWS UIT DE KRINGEN

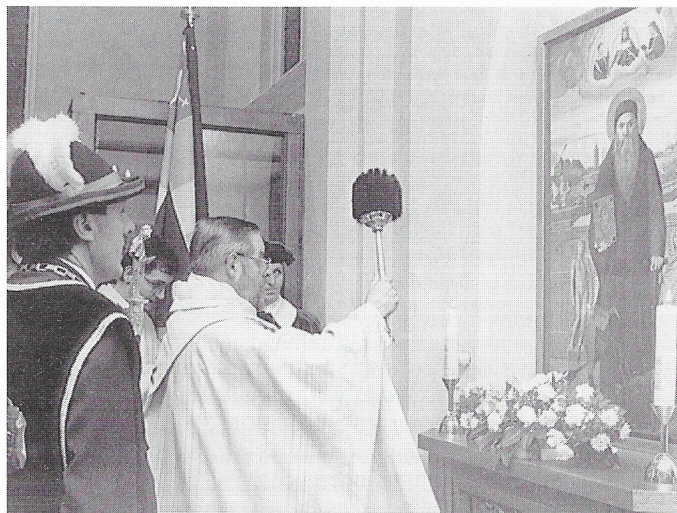
Kwartier van Oirschot

Aflossing van de wacht

In de najaarsvergadering (Oirschot, 24 november 1992) nam Jan Mes afscheid als kringvoorzitter van de kring "Het kwartier van Oirschot". Met algemene stemmen werd hij benoemd tot ere-voorzitter. Hij wordt opgevolgd door de oud-koning van gilde Sint Antonius Abt uit Liempde, Hans Schreuder, die actief heeft deelgenomen aan de heroprichting van dit gilde. In zijn nieuwe functie maakt hij ook deel uit van het dagelijks bestuur van de Noordbrabantse Federatie van schuttersgilden. De heer Schreuder wordt in zijn nieuwe functie veel succes gewenst.

Gilde-altaar

In de parochiekerk van Sint Jan-Onthoofding in Liempde is op 16 januari door gildeheer-pastoor J. van Adrichem het gilde-altaar ingezegend. Het in 1986 heropgerichte gilde toont hiermee, dat het zich inzet voor kerk en gemeenschap, waarbij het verleden niet wordt vergeten. Vandaar het altaar, zoals vroeger vele gilden in de kerk hadden.

Inwijding van het altaar.

Op het schilderij is de kluizenaar Sint Antonius Abt en zijn relatie tot Liempde prachtig tot uitdrukking gebracht door de Bossche kunstenaar Hendrik de Laat. Het is met olieverf op linnen geschilderd en meet 162 bij 102 cm. Op de door de Laat vergulde baklijst staat: "Sanctus Antonius Abbas Collegii Liempdensis Patronus". Dat wil zeggen: Heilige Antonius Abt patroon van het Liempdse gilde. Het gildealtaar zelf bestaat uit een tafelblad met ondersteuning en omlijsting (meranti) van het schilderij. Het werd gemaakt door gildebroeder Kees van de Boomen. Het gilde-altaar kon gerealiseerd worden dankzij de bijdragen van: Stichting "kinderen van de Velden", stichting "de Boerenmert", gemeente Liempde, Anjerfonds, vele Liempdenaren en de inzet van de gildebroeders tijdens de ansichtkaartactie 1992. In een volgende Gildetrom zal meer aandacht aan dit altaar worden geschonken.

Kempenland

Monument van broederschap en samenwerking

Wat 165 jaar geleden in Waalre zeker niet mogelijk was, gebeurde op zondag 8 november j.l. Toen vond daar de onthulling plaats van een gildemonument waarop samen op één sokkel een gildebroeder, van zowel het Sint-Willibrordus als van het Sint-Martinusgilde uit die plaats, vereeuwigd zijn. 165 Jaar geleden namelijk keerden diverse gildebroeders van het Sint-Willibrordusgilde hun gilde uit woede de rug toe, om daarna een nieuw gilde - het Sint-Martinusgilde - op te richten; omdat de pastoor, op verzoek van de gildeoverheid, de kermis van Waalre naar een eerdere datum verplaatst had. Hierdoor waren de buitenbaander, ook wel teuten genoemd, niet meer in de gelegenheid de kermis van het dorp mee te vieren, omdat zij dan nog niet thuis konden zijn van hun handelsreis. Deze ruzie tussen de gildebroeders bracht in de dorpsgemeenschap zoveel beroering teweeg, dat zelfs de pastoor en de burgemeester lijnrecht tegenover elkaar kwamen te staan en elkaar in alles ontweken. Maar nu staan beide gilden samen op een monument, uit steen gehouwen door de Waalrese beeldhouwer René Coolen, als teken van verbroedering, van verbondenheid en onderlinge samen-horigheid.

Onthulling gildemonument v.l.n.r. T. Vaessen, burgemeester J. Berger, G. Konings.

Na de traditionele gildemis (waarmee de patroonsdagviering van de beide gilden begonnen was) werd onder grote belangstelling van dorpsbewoners en genodigden door burgemeester drs J.L.H.M. Berger, samen met twee gildebroeders, onder goedkeurend oog van mijnheer pastoor, het monument onthuld en namens de gemeenschap in ontvangst genomen. De plichtigheid werd besloten met een vendelgroet door de

beide gilden en een ontvangst in het gemeenschapscentrum, waar troubadour Henk Habraken dit gildegebeuren weer op de hem bekende wijze op de notenbalk wist te zetten.

Herbouw gildehuis

Als een feniks zal het gildehuis van het Sint-Jorisgilde Stratum uit de as herrijzen. Op 15 januari dreunde de drassige bodem aan de boorden van de Tongelreep in Eindhoven, toen gildeheer dr Wisse Dekker de eerste paal met vaardige hand de grond in dreef. Daarmee gaf hij het startsein voor de herbouw van het gildehuis en schuttersgildecentrum voor Kring Kempenland.

Aan het werk.

In tegenstelling tot het vorige (uit hout opgetrokken gildehuis, dat op 21 januari 1992 door brandstichting in vlammen opging) zal de nieuwe akkomodatie in steen gebouwd worden. Zoals het zich nu laat aanzien kan het gilde in de tweede helft van dit jaar het gildehuis in gebruik nemen. Dat zal niet alleen voor het gilde, maar ook voor de kring en zijn commissies een grote opluchting zijn.

Bedelaar wordt kapitein

Op woensdag 11 november (feestdag van de H. Martinus van Tours) vierde het Sint-Martinusgilde Tongelre zijn patroonsdag. Helaas liet Pluvius zich op deze dag zeer duidelijk gelden; en wel zodanig dat het gilde en genodigden bij het optrekken naar de gildemis van auto's gebruik moest maken, de gebruikelijke vendelgroet geen doorgang kon vinden en de eed van trouw aan het kerkelijk gezag in de kerk hernieuwd diende te worden. En dat nog wel op deze voor het gilde zo belangrijke patroonsdag, nu hun nieuwe kapitein geïnstalleerd zou worden als opvolger van de op 2 augustus 1992 overleden kapitein Janus Vereijken. Het was gildebroeder J. Schrurs, bekend als de bedelaar bij het uitbeelden van hun schutspatroon op gildefeesten en uittrekdagen, op wie de keuze gevallen was. De installatie werd verricht door kringvoorzitter H. Luiten, die (voordat hij de nieuwe kapitein zijn waardigheidssteken omhing) in een toespraak het werk en de taak van de kapitein schetste. Ook de zieke gildebroeders deelden in de feestvreugde. Zij werden thuis door enige leden "mi den krommenerm" in de vorm van een fruitmand bezocht. Het gilde zelf besloot hun feestdag met een rijkelijk opgediende koffietafel en een feestelijk samenzijn.

Peelland

Drie koningen

De patroonsviering van het Aarlese Sint-Antoniusgilde werd onlangs gevierd op 16 januari in gildehuis 't Aambeeld. Secretaris Carel van Hoof had weer het jaarverslag geschreven. Het bevatte ruim zeventig activiteiten waaronder vele hoogtepunten. Het was een "koningsjaar": Adriaan v.d.

Westerlo schoot zich op koninginndag tot Helmondse stads-koning. Pastoor en ere-lid J. van Kessel schoot zich bij het driejaarlijkse koningschieten tot ere-koning. Schutter en vaandrig Louis Boudewijns werd op diezelfde dag gildekoning. In Liessel behaalde het gilde negen zilveren prijzen. Het door het gilde zelf georganiseerde gildefeest in Driebergen was een succes, evenals het Europees koningschieten in Genk, waar het twee kampioenstitels in de wacht sleepte. Op het einde van de jaarvergadering bood de koning zijn schild aan. 's Avonds werd de patroonsviering voortgezet met een feestavond, waarop de ere-koning zijn schild aanbood; vervaardigd door J. Andriessen uit Stiphout. "Een ouw menneke wa even wat zeggen wilde" kwam onverwacht op bezoek en zorgde voor veel gelach: Een Aarlese (tam)boer is echt om te lachen. (zonder kiespijn)

Grootse optrekdag

Hoewel de patroonsviering van de Grūjn Skut in Gemert volgens traditionele lijnen verloopt, zijn er elk jaar opnieuw verrassingen en hoogtepunten. Het begon dit jaar al bij de première van de videofilm van Maarten en Jo van Schalen, "Gilden vol traditie - Panorama van Gemerts gildeleven" op de avond van de Sint-Antoniusviering in Mortel, waardoor het gezellig samenzijn van schutsbroeders en -zusters met de Mortelse mensen meer inhoud kreeg. Dat een nieuwe deken wordt gekozen op de optrekdag - 23 januari - is geen nieuws, maar dat is het wel voor de gekozene: Maarten van Schalen. Een keuze welke door vader Jo van Schalen als "een echte broederschapdaad" werd gezien, "opnieuw geïnspireerd door de preek en de inleiding tijdens de jongste hoofdliedendag".

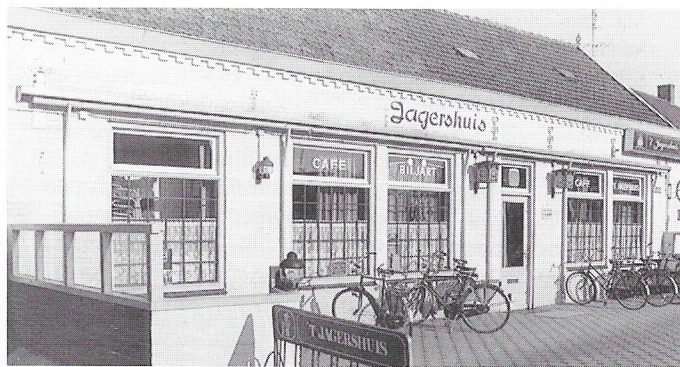

Nieuwe deken (m)

Er wordt overigens binnen het gilde veel gesproken over de wijze, waarop broederschap in deze tijd gestalte kan krijgen. Ook het jaarverslag getuigt er van. Dat Bert van Zeeland, de gouden jubilaris van het gilde, extra (Hij was enkele maanden geleden nog op vakantie in Nederland) uit Canada overkwam voor de herdenking van dit feit, was bijzonder, maar dat hij het de "mooiste dag van zijn leven" vond, was ook een herkenning zijnerzijds van de broederschap, die hij zo lang had moeten missen. Een verrassing was het, dat de zilveren jubilaris Wim van de Weijs het gilde vereerde met een mooi vormgegeven gildemeestersschild. Maar een mooi teken van verbondenheid met het gilde gaven de overige gildebroeders door in vijf minuten tijd bijna f 5.000,- te offeren voor een keizersketen, die vóór het begin van het gildeseizoen gereed zal zijn. Dat geldt overigens ook voor de gildevlag, welke wegens slijtage moet worden vernieuwd en de vendels. Mooie dagen, dagen van broederschap en toegenegenheid.

Nieuw gildehuis

Van het gildehuis van het Sint-Antoniusgilde Lierop is door inrichting en aankleding in toenemende mate een jongerencafé gemaakt, zodat het gilde zich er steeds minder thuisvoelde; zeker de oudere gildebroeders. De gemiddelde leeftijd van de gildebroeders is hoger dan die van de groep waarop de uitbater zich nu richt. Ook de openingstijden zouden in de toekomst tot problemen kunnen leiden.

Gildehuis

Om deze te voorkomen liet de overheid, na rijp beraad, haar oog vallen op het recht tegenover liggende café: 't Jagershuis, dat qua aanzien en inrichting meer geschikt is als gildehuis. Met de eigenaar van de Babbelaar, de familie Manders, en huidige beheerders, Yolanda en Twan Schellekens, werd contact opgenomen. Tijdens goede, zakelijke gesprekken werden de tekortkomingen voor het gilde besproken. De beheerders lieten weten niet meer aan de wensen van de gilde te kunnen voldoen. De overheid deelde de familie Manders mee, dat zij met veel pijn een verhuizing aan de leden zou voorleggen. Vermeld moet worden dat deze familie zich gedurende vijfendertig jaar zeer gildevriendelijk heeft getoond; altijd materieel en immaterieel steunend. In gesprekken met de eigenaar van 't Jagershuis, Jan Verhoeven, zei deze het gilde graag te willen ontvangen. In een extra - goed bezochte - ledenvergadering werd het verhuizingsvoorstel unaniem aangenomen. Saillant detail is, dat vijfenvertig jaar geleden verhuizing in omgekeerde richting plaatsvond! Vanaf de optrekdag, 16 januari, worden er alle activiteiten gehouden, of nemen er een aanvang.

Maasland

Optrekdag en jubileum

Alle gildebroeders van het gilde St. Chrispinus en St. Crispinianus van Besoyen kwamen in de vroege morgen van de laatste maandag in oktober bijeen om de statiedag te vieren. Die had een apart tintje, omdat Arnold Schalken veertig jaar gildebroeder was. Hij werd van huis afgehaald. In de parochiekerk droeg pastoor van Zutphen de H. Mis op. Hij bracht in een warm woord de verdiensten van de jubilaris tot uiting. Na de mis werd Nol door hoofdman de Louw in de gildekamer gehuldigd. Hij is met groot verantwoordelijkheidsgevoel ruim dertig jaar penningmeester geweest. Hij was al met een koninklijke onderscheiding begiftigd voor zijn verdiensten in de maatschappij. De statiedag werd een echt feest, zoals het gilde dat eigen is. In de middag is een vendelgroot gebracht aan de beschermheer, burgemeester van Schayk, die het gilde in het gemeentehuis een warm onthaal gaf. Hij had lovende woorden voor de jubilaris en bloemen voor mevrouw Schalken.

Zelfstandigheid

Het gilde Sint Joris en Sint Sebastiaan uit Enschoot mocht in 1992 een goed jaar beleven. Memorabel waren drie feiten. Op zondag 31 mei werd de "Van Spreeuwelwisselbokaal" verschoten onder de inwoners van Berkel-Enschoot. Onder een beter gesternte dan het vorig jaar vond een sportief treffen plaats. Spannend was het of de vorige winnaar erin zou slagen de beker te bemachtigen, maar helaas. De opbrengst (en daar gaat het toch om) was een mooi bedrag van vijfhonderd gulden voor de missiepost Chongwe in Zambia. Een recente

reactie maakte duidelijk hoe hard zij het vandaag de dag nodig hebben: droogte, mislukte oogsten en ziekte. Zondag 18 oktober werd in Berkel-Enschot een manifestatie gehouden voor de zelfstandigheid van het dorp. Als oudste vereniging werd het gilde als eerste benaderd. Het zou een stimulans voor anderen kunnen zijn. Bij goed zonnig weer trok het gilde, tesamen met het Hubertusgilde uit Berkel en de ruiterverenigingen, als escorte van burgemeester en wethouders van het gemeentehuis naar het manifestatieterein in het midden van de plaats. Er waren diverse speeches van burgemeester en tweede-kamerleden. Het Berkel-Enschots volkslied had voor die gelegenheid een extra couplet en werd door eenieder uit volle borst meegezongen.

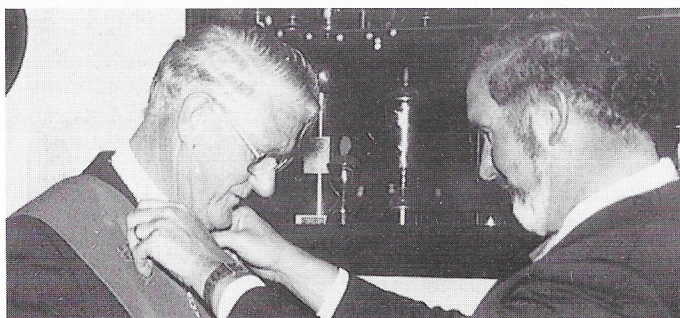

Op de bres voor zelfstandigheid.

Op zaterdag 14 november mocht het gilde Sint Joris en Sint Sebastiaan dan toch een nieuwe pastoor inhalen. De pastoor wil echter "pastor" genoemd worden. Voor het gilde geen belemmering om hem traditioneel vanaf de Oude Toren in optocht naar de parochiekerk te begeleiden. Aan het einde van de inaugurele eucharistieviering was de nieuwe pastor zeer verguld met de benoeming tot ere-deken van het gilde. Tijdens de receptie was hij getooid met het ere-teken, een sjerp.

Keizerskroon

Het Sint-Hubertusgilde uit Drunen hield op zaterdag 7 november 1992 de jaarlijkse statiedag. 's Morgens werden, in optocht door het dorp, beschermheer Breeveld en koningin Klerks opgehaald om naar de Lambertuskerk te gaan. Daar werd de H. Mis opgedragen door scheidend gildeheer Vermeulen en zijn opvolger Schouten. Vermeulen riep op de onderlinge broederschap te behouden en ook daadwerkelijk broeders te zijn. Na de Mis werd een vendelgroet aan de kerkelijke overheid gebracht. Voor het officiële afscheid van gildeheer Vermeulen en het verwelkomen van diens opvolger Schouten, werd in het nieuwe gildehuis "De Voorste Vennen" een prima koffietafel genoten. Jos Brekelmans werd gehuldigd voor zijn 25-jarig lidmaatschap.

Papegaai voor Jan Klerks.

Tot slot werd keizer Jan Klerks de zogeheten keizerspapegaai aangeboden door het gilde. De familie Klerks verraste de keizer met een schitterende keizerskroon. Deze bestaat uit een zilveren band met herten om een hoed. Na de koffietafel werd

geschoten op de puist om diverse bekertjes, zoals de "Bertus van Oosterhout trofee" en de "Opa trofee". Aan het slot van de dag was er nog de prijsuitreiking van de schietcompetitie: "A-paal" en "B-paal".

Regen, wind en erwtensoep

De statiedag van het Sint Catharinagilde te Herpt was op 28 november. Om vier uur begon de jaarvergadering waar ook de kampioensprijsen werden uitgereikt. Mevrouw Tonny de Kort, sinds afgelopen zomer zilverkoningin, schonk een heel mooi schild. Om zeven uur was er een H. Mis voor de levende en overleden leden. De teerdag werd besloten met een gezellige, goed verzorgde feestavond. Op zondag 17 januari is geschoten voor de titel "winterkoning". Ondanks het slechte weer, veel wind en regen, streden vijftien schutters voor de hoogste eer. Mevrouw Tonny de Kort-v. Oord bemachtigde de koningsbeker voor opgelegd en vrije hand. Om de kou enigszins te verdrijven was gezorgd voor enige pannetjes stevige erwtensoep.

Koningsbeker

Op de feestdag van Christus Koning, 21 november, heeft het Sint-Hubertusgilde uit Loon op Zond koning geschoten. Traditioneel om de drie jaar. Het aantal deelnemers was verrassend hoog. Alle vijftientig gildebroeders streden daadwerkelijk om de koningstitel. Vooraf werd de koning, Cees de Kort, die tegenwoordig in Hoofddorp woont, bij zijn moeder opgehaald door een delegatie van het bestuur, begeleid met vaandel en trom. Vandaaruit vertrokken zij naar het huis van de deken-schrijver, waar ze verwelkomd werden door de overige leden en waar brandewijn met kandij werd geschonken. Een afvaardiging van het zuster-gilde St. Ambrosius was de hele dag aanwezig. In optocht ging het naar het schietterrein aan 't Moleneind. Daar gebruikten de aanwezigen, waaronder een wethouder, de koffietafel. Om half twee werd aangevangen met de ceremonie. De voorgaande koningen plaatsten de vogel, de koning werd ontkroond en het zilver onder de boom gehangen. De schutsboom werd bevrijd door de "oude" koning, de hoofdman, de wethouder en de hoofdman van het zuster-gilde. Om half vier viel het laatste stuk. Jos Bink werd gehuldigd als 27ste koning van het Sint-Hubertusgilde.

Jos Bink koning.

Voor het eerst heeft de koning de wijn uit de koningsbeker gedronken. Deze is dit jaar geschonken door plaatsgenoot Thomas de Hond. De dag na het koningschieten werd de koning aan de geestelijke overheid en aan de inwoners van Loon op Zand voorgesteld tijdens een H. Mis. Zowel pastoor als koning ontvingen aan het eind van de eucharistie de vendelgroet.

Kringonderscheiding voor Henk Eijkemans

Op 21 november ontving Henk Eijkemans, omringd door familie, medegildebroeders en gildedeputaties, uit handen van Jan Toorians (waarnemend-hoofdman van kring Maasland)

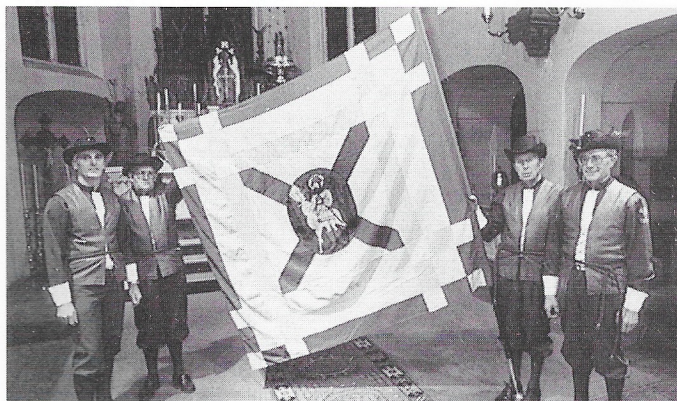
de zilveren kringonderscheiding met vuurslag voor zijn vele verdiensten. Dat gebeurde op de teerdag van zijn gilde St. Antonius en St. Barbara Sint-Michielsgestel, waarvan Henk dertig jaar lid is en waarvan hij tussen 1968 en 1987 hoofdman was. Daarnaast maakt hij al tien jaar deel uit van de kringoverheid; sinds 1987 als hoofdman. De inmiddels 75-jarige is ook nog steeds actief in het archief, waarbij hij voorheen een functie bekleedde. Wekelijks besteedt hij uren aan zoekwerk, om nog meer van Gestels historie te ontrafelen. Hij is voornemens een makkelijk leesbaar boek over de historie van Sint-Michielsgestel te publiceren.

Voorzitter wordt onderscheiden.

Hubertusbroodjes

Twaalf leden van het Sint-Hubertusgilde uit Loon op Zand trokken op 3 november door het dorp om deur-voor-deur Hubertusbroodjes "aan de man" te brengen. Maar het waren toch voornamelijk vrouwen, die vanaf half tien gevraagd werden de portemonnee te trekken. De opbrengst is voor het gildefeest in 1993. Bakker Peter Smolders heeft vijfduizend broodjes uit zijn oven moeten toveren. Het deeg is hetzelfde als dat van gewone broodjes, maar de toegevoegde waarde is in de kerk van Loon op Zand aangebracht in de vorm van de Hubertuszeggen door pastoor Stegeman. Aan het eind van de dag waren de gildebroeders "los". Vragend naar de waarde van het gewijde broodje zegt pastoor Stegeman dat dat moeilijk onder woorden te brengen is. Even later vult hij aan: "De maatschappij is zo idioot dol dat het nooit kwaad kan er eentje te eten". Verplicht aan de naam pakte het Hubertusgilde het gebruik in 1988 weer op. "Een van de taken van een gilde is tradities in ere houden", legt hoofdman Hornman uit.

Enkele trouwe broeders Sint-Hubertusgilde.

Gildebezit

Ten overstaan van notaris O. Dierckxsens van Kaatsheuvel zijn op 19 juli 1990 in het gemeentehuis van Loon op Zand het gildezilver en de nog aanwezige gildebezittingen van het slapende gilde van St. Crispijn en Crispinianus in bruikleen overgedragen aan de gemeente. Het zilver zou in een vitrine van de Burgerzaal tentoongesteld worden. Op donderdag 19 november 1992 is dat gerealiseerd. Burgemeester J. v. Dun

was zeer vereerd en in zijn toespraak zei hij dat je aan de gilden een stuk geschiedenis van het dorp kunt herkennen. Dat is zo want dit gilde was een stuk geschiedenis van de Loonse gemeenschap en voornamelijk van de schoenmakers en leerlooiers. Het gilde was opgericht op 25 oktober 1819 en het leidde sedert 1976 een slapend bestaan. In de akte staat: "Het bezit als een goed huisvader te beheren en het bij herleving van het gilde weer af te staan." Dat was dan ook de wens van de burgervader.

Onthulling vitrine v.l.n.r. H. Brands, J. v. Dun, J. Toorians, H. Eijkemans, B. v. Balkom, J. v. Riel, de page van St. Jan.

Foto: F. Willems Kaatsheuvel

De vitrine werd onthuld door H. Brands (laatste hoofdman en bewaarder van de gildespullen), J. Toorians (Hij nam in 1990 het initiatief tot bewaargeving), Hoofdman J. v. Riel, hoofdman B. v. Balkom van het Sint-Jansgilde Kaatsheuvel en de heer Eijkemans, hoofdman van kring Maasland. In de vitrine liggen en hangen: kasboek, twintig schilden, pas geres-taureerde vaandel, oude kruisboog. De plechtigheid had een eenvoudig karakter, "opdat de schoen en lederindustrie in deze gemeente niet vergeten wordt."

Drie heren

Het Oisterwijkse gilde Sint Sebastiaan nam op 15 november 1992 deel aan de intocht van St. Nicolaas te Oisterwijk. De organiserende stichting had al vele jaren gevraagd medewerking te verlenen, maar dat was door het gilde steeds afge-wezen. In verband met het 50-jarig bestaan van het Sint-Nicolaascomité hebben de gildebroeders vorig jaar wel acte de présence gegeven. Tot genoegen van vele toeschou-wers. Ook van het gemeentebestuur ontving het gilde waarde-rende woorden. Daaraanvolgend (op 22 november) bracht de Sint, in het clubgebouw, een bezoek aan de kinderen van het gilde.

Geloof 'ie of geloof 'ie niet?

Het patroonsfeest van het gilde werd gevierd op 23 januari. Daags tevoren was een rondgang door het dorp, waarbij de statiedag, middels een proclamatie, werd aangekondigd.

Aangekomen bij de pastorie van de Petruskerk (een van de vier parochies) stelde pastoor Chr. v. Buijtenen spontaan voor, de volgende dag de gildemis mee te celebreren, tesamen met de ere-deken van het gilde, pastoor Papenburg van de Joanneskerk. Tijdens de verdere ronde werd over en weer contact gezocht. Aangekomen bij de Joanneskerk deelde de pastoor mee dat de eucharistie tijdens de statiedag "een mis met drie heren" zou worden. Want ook de onlangs gewijde diaken Hans Vugs zou mee de viering verzorgen. Bart de Bakker en Frank van Loon, beiden 4 jaar jong en telgen van twee gildebroeders, waren al in vol ornaat met trom en vendel present! Tijdens de jaarvergadering op de teerdag is Johan van Roessel gekozen tot standaarddrager. Jack Goudsmits is vanwege het terugtreden van Piet de Bakker benoemd tot secretaris "voor het leven". Gildebroeder Loek Vink werd gehuldigd vanwege zijn 25-jarig lidmaatschap.

"Een kern waar pit in zit"

Op 11 november 1992 trok een delegatie van het gilde St. Antonius Abt en de dorpsraad Vorstenbosch naar het provinciehuis te 's-Hertogenbosch, voor het in ontvangst nemen van het predikaat "Een kern waar pit in zit". Dit is een leefbaarheidswedstrijd georganiseerd door de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij. De nieuwe accommodatie van het Vorstenbossche gilde viel "in de prijzen". Aangemelde projecten moeten binnen anderhalf jaar gerealiseerd zijn, met veel vrijwilligers en dienen ter verhoging van de leefbaarheid van dorpen of buurten. De aanwezigen werden welkom geheten door gedeputeerde mevrouw Jacobs, die zei: "Als er moeilijkheden zijn die gaan over het wel en wee van onze naaste leefomgeving wordt er dikwijls gezegd, "Ze moeten het maar oplossen." Maar in deze wedstrijd is het: "We zullen het oplossen in samenwerking met anderen." Ook de directeur van de Heidemaatschappij sprak de genodigden toe. Een lid van de hoofdjury gaf een beschrijving van de beoordeling en mevrouw Jacobs reikte de oorkonde uit en de daarbij behorende geldprijs van f1000,- alsmede een fraai boeket bloemen.

De teerdag vierde het gilde op 15 januari; een gezellige avond met een hapje en een drankje. Sint Antonius Abt zelf, in persoon van deken-rentmeester Bert Hoefs, was ook enige tijd aanwezig en samen met hoofdman Jan van Grunsven blikte hij terug op het afgelopen jaar. In de parochiekerk van Vorstenbosch luisterde het gilde Sint Antonius Abt de H. Mis op van 17 januari. De twaalf nieuwe leden zijn ingevendeld, nadat zij door het vasthouden van het vaandel bevestigd hadden wat er in de invendeltekst staat, die door de hoofdman werd voorgelezen.

Vendelen en teren

Het gilde St. Antonius/St. Sebastiaan uit Udenhout heeft de teerdag gehouden op 23 januari. Na de gildemis en de vendelgroet op het kerkplein voor het wereldlijk en kerkelijk gezag, brachten de gildebroeders een vendelgroet bij het asielzoekerscentrum, en voor de bejaarden van het verzorgingshuis "De Eikelaar". Daar genoten de broeders en zusters ook van een kopje koffie en de gebruikelijke brandewijn met kandij. Hierna toog het gilde naar gildehuis "Boslust", waar de boerenmik met zult al stond te wachten. Na dit officiële gedeelte brachten de gildebroeders de middag door met het schieten met luchtpistool om de "Boslust-trofee". Dit schieten, wat de gildebroeders nog nooit gedaan hadden, werd georganiseerd door de luchtbuks-vereniging Udenhout. De winnaar werd uiteindelijk B. Sparidans. Toen de vrouwen waren gearriveerd genoten allen van een bourgondische maaltijd en een gezellige avond met muziek. Tenslotte werden de schietkampioenen van 1992 gehuldigd. Vooruitkijkend naar 1993 zal het programma van het gilde vooral bestaan uit het werven van nieuwe leden, het deelnemen aan de gildedagen en het koningschieten in augustus.

Zeelands gilde actief

Jan en Marie van Dongen-Derks vierden op 18 november hun veertig jarig huwelijksfeest. Zij waren in 1971, na de heropleving, het eerste koningspaar. Jan is sinds 1974 secretaris van het gilde en behartigt ook het schietgebeuren. De verzorging van het gildezilver en de kleding is bij Marie in bekwame handen. Met recht worden ze "de vader en moeder van het gilde" genoemd. Het vrijwel voltallige gilde was die avond present om Jan en Marie een warme vendelhulde te brengen, waar dochters Ardini en Gerry in betrokken werden. Op de Kringjaarvergadering (30 januari in Gennip) nam Jan afscheid van het Kringbestuur, waar hij twaalf jaar lid van was. Tevens was hij binnen de kring voorzitter van de schietcommissie.

Traditioneel werd op 2 januari de nieuwjaarsreceptie met oliebollen gehouden. Degenen die in 1992 iets bijzonders gepresteerd hadden (bijvoorbeeld kampioenen bij geweer- en kruisboogschieten) werden speciaal vernoemd, evenals enkele tamboers, die twaalfeneenhalf jaar actief waren.

Een oorkonde was er voor oud-tamboer Tonnie Franken, die twintig jaar de gildetrom met verve sloeg en dat na zijn huwelijk, vanuit Schaijk en Herpen, is blijven doen.

De muziekgroep ging op 6 januari aan het hoofd van de lampionoptocht die bij gelegenheid van driekoningen en de kerstboomverbranding door de stichting Jeugdbelangen was georganiseerd. Daaraan voorafgaand werd een speciale Eucharistieviering gehouden. Alle kinderen met hun ouders en lampions trokken de alleen door kaarsen verlichte kerk in. Het was een bijzonder gebeuren. Jammer dat de regen de brandstapel zó nat had gemaakt, dat de echte verbranding maar amper op gang kwam. Op 30 januari bestond de jaarlijkse teerdag uit een avond gourmetten met daarna gezellig samenzijn door ruim zestig gildebroeders en -zusters.

Nieuw vaandel op Heijense teerdag

Tijdens de teerdag op 10 oktober vierde het gilde de heroprichting in 1922, welke toen samen met de schutterij plaatsvond. Sindsdien is het gilde actief in de gemeente en heeft daarin een waardevolle en functionele plaats ingenomen. Deze teerdag was dan ook de gelegenheid om een hulde te brengen aan de heroprichters van toen en tevens aan allen die in de jaren daarna hebben meegewerkt om van het gilde te maken wat het

Gilde van Heijen.

nu is. Dit gebeurde door middel van een plechtige eucharistieviering voor de levende en overleden leden opgeluisterd door het gilde en het gezinskoor van Heijen.

Tijdens deze viering wijdde pastoor Jaspers, terzijde gestaan door hoofdman Henk Arts en het koningspaar Leo en Tina Versteegen, het nieuwe hoofdvaandel. Deze prachtige aanwinst staat symbool voor de groeiende belangstelling voor het gilde van Heijen. Het oude vaandel was van vlak na de 2e wereldoorlog en hard aan vervanging toe. Na lang zoeken naar het geschikte stof en een maker/maakster, ontmoette een bestuurslid op de hoofdliedendag in 1991, mevrouw Ietje van Dijk-Mulders. (Vaandelmakerij "Signum" in Herpen N.B.), die reeds vaandels had ontworpen en vervaardigd voor de gilden van Aijen, Zeeland en Nistelrode en nog verschillende opdrachten in uitvoering heeft. Aardige bijkomstigheid is dat zij op de Bossche Academie nog les heeft gehad van onze beschermheer, beeldend kunstenaar Peter Roovers. Het vaandel bestaat uit vier rode vlakken (kleur van Sint Dionysius), een groene rand met groen Andreaskruis en in het midden de afbeelding van de heilige Dionysius, geflankeerd aan de ene zijde door een afbeelding van de Heijense kerk (symbool voor trouw aan de kerk) en aan de andere zijde door een even mooie afbeelding van het "Huis Heijen" (symbool voor trouw aan de wereldlijke overheid). Het vaandel zal voor het eerst officieel te bezichtigen zijn op de tentoonstelling van de kringgildedag te Haps, op 16 mei.

Eigenzinnig en eigentijds

Na twee jaren van voorbereiding heeft het Sint-Antonius en Martinusgilde uit Cuijk op 17 januari 1993 haar nieuwe vaandel in gebruik genomen. Het oude vaandel was echt toe aan vervanging. Het oude vaandel bestaat uit 175 jaar oude borduurstukken, genaaid op een groen doek. De borduurstukken stellen uiteraard de patroonheiligen voor. Dit is echter nog maar moeilijk te zien, omdat de tand des tijds er stevig aan heeft geknaagd. Daarbij komt nog eens dat door de constructie met dubbel doek het vaandel zeer zwaar is en moeilijk hanteerbaar.

Al langere tijd bestond dan ook de behoefte aan een nieuw vaandel. In december 1990 is besloten actie hiertoe te ondernemen. Bij diverse instanties en personen heeft het gilde niet tevergeefs aangeklopt voor steun. Een belangrijke begunstiger is het Anjerfonds Noord Brabant.

Na een langdurige discussie is bewust gekozen voor een hedendaags ontwerp op basis van het logo van de eigen Martinusparochie. Hoewel al weer 10 jaar oud, is dit logo nog steeds een modern ogende, tamelijk abstracte voorstelling van Sint Martinus te paard met de bedelaar. Als eerste stap werd toestemming gevraagd aan, en gekregen van het parochiebestuur en de ontwerper van het logo (de Cuijkse kunstenaar Berry Hermans). Het ontwerp van het volledige vaandel werd opgedragen aan de Cuijkse vormgever Henri Elbers. Hij heeft het kleine logo aangepast aan de veel grotere afmetingen op het vaandel, en in dezelfde stijl een afbeelding van Sint Antonius Abt erbij ontworpen. Sint Martinus is rood afgebeeld, het paard en de bedelaar wit. De iconografische symbolen van Sint Antonius, de T-staf, kap, gordel en boek zijn groen afgebeeld. Het varken aan zijn voeten is wit. Beide figuren zijn afgebeeld zonder gezicht. Dit is gedaan om minder nadruk te leggen op de persoon zelf, maar meer op de deugden waar zij voor staan. De afgebeelde heiligen staan tegen een goudgele achtergrond. Dit is dezelfde achtergrond als in het wapen van Cuijk. De achtergrond is één ononderbroken stuk stof. Het kader van het vaandel is rood uitgevoerd. Door de onderbrekingen in de hoeken ontstaat een symbolische aanduiding van het bourgondische kruis. Door verdere onderbrekingen ontstaan als deel van de rand in elke hoek twee merletten. Tesaamen acht rode merletten op een goudgele achtergrond gelijk het wapen van Cuijk.

Nieuwe vaan Cuijk.

Het ontwerp mag best gewaagd genoemd worden. De brillante goudgele achtergrond maakt het vaandel bijna lichtgevend. Het is van verre reeds herkenbaar. Ook de grote, ruim opgezette figuren maken de herkenbaarheid zeer groot, ondanks hun abstractie. Het vaandel is uitgevoerd in Japanse zijde in mozaïk-techniek, en meet 180 x 180 cm. Voor deze techniek is gekozen omdat dan beide zijden van het vaandel van dezelfde kwaliteit zijn. De tekst is geborduurd. Het geheel is gemaakt door de firma Waters uit Asten. Tijdens de wijdingsmis werd op waardige wijze afscheid genomen van het oude vaandel. Het zal t.z.t. een vaste plaats krijgen in de eigen parochiekerk. Aansluitend aan de mis was er een receptie waar het nieuwe vaandel van dichtbij kon worden bewonderd. Ter afronding van deze bijzondere dag vierde het gilde 's avonds Teeravond. Tenslotte was het Antoniusdag, en dat wordt gevierd, al 500 jaar.

Kringjaarvergadering

Kring land van Cuijk hield 30 januari de jaarvergadering in Gennep, bij het Sint-Martinusgilde, dat in 1993 haar vijfhonderd jarig bestaan viert. Na de eucharistieviering (opgeluisterd door het tachtig man tellende "Dekanaal Gregoriaans Koor") werd in hotel "De Kroon" een koffietafel genoten. Om een uur opende voorzitter C. Baron de Weichs de Wenne de vergadering, die bijgewoond werd door ongeveer honderdvijftig gildebroeders en -zusters. Allereerst werd de overleden kringpriester, pastoor Rein van Oers, herdacht. Na een aantal vaste agendapunten volgde de bestuursverkiezing. Met algemene stemmen werd de voorzitter voor de periode van drie jaar herkozen. Jan van Dongen trad als bestuurslid en schietcommissie-voorzitter af. Voor zijn verdiensten werd hem een kringonderscheiding uitgereikt en werd hij benoemd tot erelid van de kring. Zijn echtgenote werd in de hulde betrokken. In zijn plaats werd Karel Holleman uit Gassel gekozen.

Aan het Sint-Antoniusgilde Blitterswijk werd de organisatie van de kringjaarvergadering 1994 toevertrouwd. Het zestig jarig bestaan van de kring zal op een vrije gildedag (6 juni 1993) te Boxmeer worden gevierd.

Voor zijn verdiensten als jurylid en adviseur werd streekarchivaris H. Douma een kringonderscheiding overhandigd. Diploma's waren er voor de vendeliërs en gildetromtamboers, die op de kringdag in Beers promoveerden. Oorkonden ontvingen de gepromoveerden in de muziektromklassen.

Besloten werd op gildedagen voortaan een half uur na het slangendefilé met het koningschieten te beginnen, direct gevolgd door het keizerschieten. De gilden werd nogmaals voorgehouden dat bij trommen en bazuinblazen alleen met een originele muziekpartij een prijs behaald kan worden.

Op 19 september 1993 wordt te Oploo door het Sint-Mattias-gilde het federatie toernooi trommen/vendelen/blazen georganiseerd. De voorzitter spoorde alle gilden aan met zoveel mogelijk deelnemers aanwezig te zijn. Bij de rondvraag spraken een aantal gilden hun bezorgdheid uit over het voortbestaan van het geweeschieten. Gepleit werd om in kring- en federatieverband krachtige stappen te ondernemen bij de overheid. Het geweeschieten bij de gilden, een zó belangrijk element, moet behouden blijven. Om vier uur werd de vergadering besloten, na dankzegging voor de prettige, nuttige vergadering.

Soest in NCRV documentaire

Vanaf 1 april zendt de NCRV op Nederland 1 een documentaire serie uit onder de titel "Het gezicht van Nederland". Daarin worden de ontstaansgeschiedenis en de groei van een aantal karakteristieke gemeenten samengevat in een documentaire. Soest is een van die gemeentes. Het Groot Gaesbeeker of Sint Aechten schuttersgilde kan daarbij natuurlijk niet ontbreken. Op zaterdagmorgen 17 oktober werden opnamen van het meer dan zestig leden tellende gildekorps gemaakt, rondom de oude kerk in de nabijheid van het gildeterrein. Tijdens de uitzending zal de historie van het gilde in relatie tot de Soester gemeenschap worden belicht. De uitzending over Soest staat voor 21 april op het programma.

Echte t.v.-sterren.

Gildefestijn met bijzonder programma

Het zestig jarig bestaan van Kring Land van Cuijk zal op stijlvolle wijze gevierd worden in Boxmeer. Op 29, 30 en 31 mei is er een gildekermis te Boxmeer. Twee concerten zijn in het programma opgenomen: een orgelconcert in de Sint-Petruskerk op 31 mei en een concert met middeleeuwse muziek in Huize De Weyer op zaterdag 5 juni. Het orkest Oef ut ploov verzorgt op vrijdagavond 4 juni een avond in de feesttent aan 't Zand in Boxmeer. Op de vrije gildedag, 6 juni, zal het orkest Black Out daar spelen. Die dag belooft het hoogtepunt van de viering te worden. Na een tocht door Boxmeer zullen de tientallen gilden samenkomen in de omgeving van het kasteel van Boxmeer, waar ook de wedstrijden zullen worden gehouden. Vele leden van het ere-comité en het presidium zullen aanwezig zijn. In het ere-comité hebben onder anderen zitting: Kardinaal A. Simonis, Commissaris van de Koningin F.J.M. Houben en Oud-Regent van de Stichting Huis Bergh, J.H.A. van Heek. Een onderdeel van het programma in Boxmeer is de Vaartmis en de Vaartprocessie op zondag 13 juni. Met ruim 950 deelnemers zal de processie ook dit jaar weer door Boxmeer trekken. Jaarlijks komen duizenden hier naar kijken. Het is nog een van de weinige echt grote volksprocessies in Nederland. Aan mis en processie kunnen vertegenwoordigers van de gilden meedoen.

Gilden die nog willen inschrijven voor de vrije gildedag kunnen contact opnemen met: B. Clabbers, Pb32, 5830 AA Boxmeer, tel.: 08855-71853

Baronie en Markiezaat

Nieuwe burgemeester

Eind 1991 (20 december) nam de Woensdrechtse gemeenschap, waaronder het Sint-Sebastiaangilde, afscheid van burgemeester Mr. J.M. de Leeuw. Burgemeester de Leeuw was ook overdeken van het gilde. Eind april 1992 werd de heer H. Klitsie tot burgemeester benoemd. Van verschillende kanten werd over hem gezegd: "een goed bestuurder", "een aimabel mens". Op 19 juni speelde het gilde een rolletje bij de installatie. Om half vier waren de gildebroeders en -zusters aanwezig; ondanks de moeilijke tijd (vrijdagmiddag). Voor het bordes van het gemeentehuis werd aan de heer Klitsie en zijn familie de vendelhulde gebracht. De tocht in een open koets van het gemeentehuis naar het Treffpunt werd door het gilde begeleid. Daar werd een erehaag van gildebroeders en -zusters geformeerd. In het Treffpunt werd de installatie gevierd en was 's avonds een receptie, waar druk gebruik van gemaakt werd. Het hele gilde St. Sebastiaan verwelkomde burgemeester Klitsie van harte.

Meneer Kaktus

In het gildehuis van het Alphense Sint-Willibrordusgilde werd op 1 januari traditiegetrouw een drukbezochte nieuwjaarsreceptie gehouden. In een gemoedelijke en gezellige sfeer kon hoofdman Ant. van Tilborg aan zijn jaarrede beginnen. Hij vond dat 1992 gelukkig wat rustiger was geweest dan 1991. Dat mocht ook wel. De toekomst durft de hoofdman, ondanks alle voorspellingen, best aan. Daaraan voegde hij toe: "We moeten niet te snel meedoen aan het doemdenken, wat tegenwoordig veel te veel wordt gedaan. Een mens, die alleen maar bang is voor de toekomst, gaat bij de pakken neer zitten. Heb aandacht voor alles wat er gebeurt en probeer daar op in te spelen. Alleen dan kun je gelukkig zijn. Bedenk: een gelukkig mens is een prettig mens voor zijn omgeving en zeer waardevol voor ons gilde. Alleen met blijde mensen kan ons gilde een rustpunt zijn in deze jachtige drukke wereld. Laten we samen afspreken om van 1993 vooral een gezellig gildejaar te maken." Uit het buitenland zijn reeds uitnodigingen ontvangen. Het gilde wil er voor zorgen op het bestaande peil te blijven, maar echter niet tegen elke prijs. Het gilde kreeg aandacht in de grote Meneer Kaktus show van 23 januari. In dit kindertelevisieprogramma werden twee vendeliertjes/lopertjes geïnterviewd; compleet in tenue. Ze mochten ook vendelen. De jeugdleden voelen zich blijkbaar goed thuis bij het gilde en weten dit enthousiasme uit te dragen. Vendelleider Sjef Driesen heeft daarin een groot aandeel. Evenals de ouders, die steeds bij feesten, wedstrijden en bijeenkomsten worden betrokken. En: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Buiten sportiviteit, gemeenschapsgevoel en gezelligheid spelen eeuwenoude tradities en gebruiken een belangrijke rol. Die onderdelen spreken ook jeugdigen aan, die zich aanmelden; meestal als schutter. Deze groep bloeit, waardoor de oefenwedstrijden steeds spannender worden, binnen het Alphense gilde. Men ziet er de toekomst vrolijk tegemoet; als een vereniging volop in beweging.

Sint-Sebastiaantentoonstelling

Op zaterdag 16 oktober zal in museum het Markiezenhof te Bergen op Zoom de aangekondigde tentoonstelling over St. Sebastiaan worden geopend. De tentoonstelling omvat voorwerpen betreffende Sint Sebastiaan uit het hele nederlandsstalige gebied, vanaf de middeleeuwen tot heden.

Deze heilige heeft altijd sterk tot de verbeelding gesproken en heeft telkenmale als inspiratiebron voor kunstenaars gediend. Verschillende functies die Sint Sebastiaan in het verleden heeft gehad - schutspatroon, pestheilige, parochieheilige en heilige met blazen - komen op de tentoonstelling aan de orde. Het boeiende spanningsveld tussen verleden en heden, tussen het gildewezen en de huidige wereld en de benaderingswijze van de hedendaagse kunstenaar worden op de tentoonstelling gevisualiseerd. De tentoonstelling zal vergezeld gaan van een publicatie, die wordt voorbereid door een redactieraad, bestaande uit: Dr. J. van Herwaarden, cultuurhistoricus, verbonden aan de Erasmusuniversiteit te Rotterdam, Drs. M. Mees, kunsthistoricus, conservator van Museum Het Sterckshof te Deurne (bij Antwerpen), Mw. Prof. Dr. E. Mulder, musicoloog, verbonden aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen, en Dr. P. Post, theoloog, hoofd van de afdeling Volkskunde van het P.J. Meertensinstituut te Amsterdam. Na afloop van de tentoonstelling in Bergen op Zoom zal deze nog te zien zijn in het Goltziusmuseum te Venlo, het Historisch Museum te 's-Gravenhage en tenslotte op een locatie in België. ■

(Berichten uit Meijerij'sche Courant
1890-1915)

4 juli 1901:

Uitslagen van de feesten: -Schieten: 1e St. Martinus Tegelen, 2e St. Urbanus Belfeld, 3e Wilhelmina Stevenweert, 4e Wilhelmina Horst; -Personeelsprijs Schieten: B. van Thiel van het Sint-Antoniusgilde te St. Anthonis; -Koningsprijs: H. van Cranenbroek uit Budel; -Vaandelslaan: 1e A. Janssen van het Sint-Antoniusgilde te Beek, 2e P. Goossens van Sint-Antoniusgilde te Gemert; -Tromsmaan; 1e St. Agatha te St. Agatha, 2e P.H. Emans van St. Urbanus te Belfeld; Oudste gilde: Sint-Sebastiaangilde te Oirschot (1531); Oudste schild: Sint-Martinusgilde te Tongelre (1640); Meeste schilden: Sint-Antonius te St. Antonis (45 schilden); Meeste deelnemers: Sint-Petrusgilde te Woensel (74 deelnemers); Mooist gecostumeerd in de optocht: Sint-Antonius en Sebastiaangilde te Gemert; Oudste deelnemer: Johs Cuijpers van het Sint-Antoniusgilde te Stiphout (68 jaar).

2 oktober 1906:

Dit gilde houdt schietwedstrijd voor de ereleden, waartoe zij zelf de prijzen ter beschikking hadden gesteld. Prijzen: 1e Hub Kluitmans, 2e H. Verhagen, 3e L. Hermans, 4e Jac Bouwman, 5e W. Boddendijk, 6e Jac van Laarhoven, 7e Alph Teunissen, 8e W. Verhallen jr. Voor het uitreiken van de prijzen hieven volgens oud gebruik de leden van het gilde het lied aan "tot het verheffen der maagd Catharina" Deze wedstrijd werd tevens opgeluisterd door het Helmonds Fanfare Corps.

2 november 1905:

De inwoners van Heusden richtten aan H.M. de Koningin een verzoek om de verkoop van de gildeattributen van het Sint-Jorisgilde te Heusden door Fred. Muller te Amsterdam te verhinderen.

2 december 1905:

Tijdens de Rembrandt tentoonstelling zal in de zaal van Arti een tentoonstelling worden gehouden van het gildewezen, waartoe een commissie is benoemd. De in opspraak geweest zijnde attributen van het Sint-Jorisgilde Heusden zullen ook tentoongesteld worden.

30 juli 1908:

Leden van het Sint-Jorisgilde haalde te Tilburg op een schietwedstrijd de volgende prijzen: 1e M. Schrijvens, 2e W. Favier, 3e M. v.d. Heuvel, 4e F. van Loenhout, 5e F. v.d. Poel, 6e G. Bosmans, 7e J. v.d. Vleuten. Er werd met 8 schoten gekampt, "voorwaar een succes".

16 september 1909:

Op 12 september hield St.-Joris (gevestigd bij Wed. H. Damen) een schietwedstrijd met zusterverenigingen uit Tilburg en Goirle. Er werden 9 schoten gelost. Van St.-Joris Hilvarenbeek waren de resultaten: 2e A. van Haaren, 13e M. v.d. Heuvel, 16e W. Favier, 17e I. v.d. Poel, 20e F. van Loenhout. (zie ook de Sint-Jorisgilden te Goirle en te Tilburg).

16 juni 1910:

Het Sint-Jorisgilde hield koningschieten en werd daarbij in de optocht geassisteerd door het Sint-Sebastiaangilde. De heer J. Jacobs schoot zich koning. Op 14 juni werd er een prijsschietwedstrijd gehouden om de zilveren medaille van H.M. de Koningin.

18 juni 1910:

St.-Joris'gildefeest is voorbij. Alle programma-onderdelen werden punctueel afgewerkt. Het koningsvogelschieten werd door een groot publiek gadeslagen. Het voorstellen aan de koningin en de kroning verliepen goed. Het 80 man tellende gezelschap werd aan de pastoor voorgesteld en daar onthaald. Vóór de prijsverschieting zond de gilde een dankbetuiging aan H.M. de Koningin, die enige uren later telegrafisch werd beantwoord. W. Favier, vaandrig, won de medaille. De eerste prijs was voor de nieuwe koning, de derde prijs won de heer Van Loenhout.

14 februari 1911:

"Zaterdagavond hield het bestuur der St.-Jorisgilde eene vergadering over het verkopen der "Gildebocht". Na veel besprekingen werd besloten om Maandagavond eene algemene vergadering te beleggen en dan de som te bepalen waarvoor deze grond te koop is."

18 februari 1911:

De verkoop van de grond der gilde (1 ha) kan doorgaan voor fl. 3500,=. De belangstellende vroeg beraad tot 1 maart.

30 april 1914:

"Jan de knecht der gilde St. Joris stapte in gezwinden pas bij het krieken van den dag en lustig trommelend door onze straten." Er werd een H. Mis opgedragen waarna de dag verder feestelijk in het gildelokaal werd doorgebracht.

27 januari 1906:

Op 25 januari: dinsdag en woensdag hield St.-Sebastiaan de gewone jaarlijks teerdag in zaal van kinderen Naaijken.

3 februari 1910:

Sint-Sebastiaangilde hield teerdag. Als lid trad A. van Dijk toe.

27 maart 1913:

De Sint-Sebastiaangilde werd door caféhouder Naaijken "opgezegd". Nu zal men zich bij M. v.d. Berg vestigen.

16 september 1915:

De leden van het Sint-Sebastiaangilde, gevestigd bij Mej. M. v.d. Berg, kozen F. Leermakers tot hoofdman. ■

(wordt vervolgd)

J.M. Oomen

PIET SPANJERS

GOUD- EN ZILVERSMID

Heuvel 34, 5492 AD Sint-Oedenrode
Telefoon 04138-73126 Fax 04138-75099

NIEUWS MET NAMEN

Federatie

Federatiebestuur

Jan Mes, voormalig voorzitter van de kring van schuttersgilden Het Kwartier van Oirschot, is in het bestuur van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden opgevolgd door de nieuwe kringvoorzitter Hans Schreuder. In het federatiebestuur heeft hij tevens het penningmeesterschap van Jan Mes overgenomen. Op de hoofdlidendag, 9 oktober aanstaande, zal het federatiebestuur officieel afscheid nemen van Jan Mes.

Geweerschieten

In de sectie geweschieten van de federatie schietcommissie wordt het secretariaat van deze sectie behartigd door Mathieu Scheepers, secretaris van de schietcommissie van kring Peelland.

Kwartier van Oirschot

Jubilarissen

Tijdens de teerdag (17 september) van het gilde St. Lambertus Vessem zijn in het gildehuis "De Bouwketel" vier jubilarissen gehuldigd. Vanwege hun zestig jarig lidmaatschap kregen Jos van Aaken en Harrie van Riet uit handen van de Vessense burgemeester een herinneringsbord, dat bij gelegenheid van "700 jaar Vessem" is vervaardigd. Namens het gilde werd de jubilarissen door hoofman Piet van Aaken een zilveren herinneringsschild opgespeld. Jan Mijs en Alfons van Aaken kregen voor hun veertig jarig lidmaatschap van kringvoorzitter J. Mes de kringonderscheiding.

vlm.: A. v. Aaken, J. Mijs, H. v. Riet, J. v. Aaken.

Koningen

Op 7 juli werd Sjaak Akkermans de nieuwe koning van het gilde Sint Sebastiaan en Barbara Moergestel. Bij het koningschieten van gilde Sint Joris Middelbeers werd Jan Timmermans A.zn. koning.

J. Akkermans.

Veertig jaar gildebroeder

De statiedag van gilde Sint Sebastiaan Hilvarenbeek had op 26 januari een bijzonder tintje, omdat op die dag Adr. Schoonis veertig jaar lid was.

Adr. Schoonis (r).

Trouwe gildebroeder

Vanwege veertig jarig lidmaatschap (waarvan zevenentwintig jaar vaandrig) ontving C. Plasmans van het gilde St. Sebastiaan te Diessen een kringonderscheiding.

C. Plasmans (r) toegesproken.

Peelland

Veertig jaar gildebroeder

Op 6 november hield het Sint-Leonardusgilde zijn teerdag. In de eigen Leonarduskapel werd een gebedsdienst gehouden. Vendelgroeten werden gebracht aan bejaardencentrum "de Regt" en aan burgemeester en wethouders. In gildehuis "De Zwaan" werd genoten van een Brabantse koffietafel. 's Middags werd bij gelegenheid van het veertig jarig gildejubiläum van Frits van Rixtel een eucharistieviering gehouden. Hem werd een vendelgroet en een eenvoudige receptie aangeboden. Daarop kwamen vrienden en kennissen Frits gelukwensen. Hij is een goede bekende; al jaren schatbewaarder. Vroeger was hij zo wat van alles. Er is zelfs een tijd geweest dat hij voorzitter, secretaris en schatbewaarder tegelijk was. Het is een fanatieke vendelier, die nog menig prijs in zijn klasse mee weet te pikken. Als dank boden Frits en zijn vrouw Martina het gilde een zilveren schild aan. Voorzitter Jan Huybers dankt voor al het werk en het aangeboden schild, dat met

trots gedragen zal worden. Koningschilden werden die dag nog aangeboden door oud koning Leo Verschuren en de nieuwe koning Frans Verhoeven. Twee gildebroeders werden geïnstalleerd: oud koning Leo Verschuren en warme bakker Fons de Loos. Op deze drukbezette teerdag werd nog stevig van het heerlijke schutsbier nagenoten.

Vijf zilveren jubilarissen

Op de jaarvergadering van het gilde St. Antonius Abt Lierop (onderdeel van de zaterdag 16 januari gehouden teerdag) werden vijf gildebroeders vanwege hun vijfentwintig jarig lidmaatschap gehuldigd: koning Jan van den Broek, vendelier Harrie Berkers en de leden Frits Berkers, Gerard Berkers en Frans Verhoeven. Hoofdman Sijbers onderscheidde hen met de zilveren Sint-Antonius Abtsplend.

vlm.: M. Sijbers, H. Berkers, F. Berkers, J. v.d. Broek, G. Berkers, Fr. Verhoeven.

Maasland

Zilveren bestuursleden

Het Sint-Catharina / Sint Jorisgilde uit Rosmalen vierde op 14 november 1992 het zilveren bestuursjubileum van twee gildebroeders, Henny van de Wassenberg en Henk van Helvoirt. Van de Wassenberg is van die 25 jaar al 21 jaar deken-schrijver en Van Helvoirt al 24 jaar deken-rentmeester. Thans is hij hoofman van het gilde. De jubilarissen en hun echtgenotes werden door het voltallige gilde "met vliegend vendel en slaande trom" uitgehaald voor een eucharistieviering in de Lambertuskerk, waarin gildeheer pastoor Scheepers voorging. Na de H. Mis ontvingen de gildeheer en de jubilarissen de vendelgroet en trok het gilde op naar café "De Beer" voor een receptie. De burgemeester van Rosmalen, Mr. Pans, prees de beide heren voor hun inzet en wenste hen geluk met het bereiken van deze mijlpaal. Tevens speldde hij de jubilarissen een herinnerings-schildje op. Voor de dames waren er bloemen. Na de receptie, waarbij velen van "De Hoge Schuts" en Kring Maasland aanwezig waren, keerden alle gildebroeders en gildezusters terug naar het gildehuis voor het vieren van de jaarlijkse teeravond.

65 jaar gildebroeder

Ter gelegenheid van zijn 65-jarig lidmaatschap, ontving ere-gildebroeder Jos

Kluitmans, van het Sint-Jorisgilde te Haaren, op zondag 29 november de vendelgroet. In het bijzijn van familie en bekenden werd in Huize Harensteijn een receptie aangeboden. De heer Kluitmans heeft grote verdiensten gehad voor het gilde als standaardruiter; hij is veertig jaar bestuurslid geweest. Eerder is Jos al onderscheiden met de kringonderscheiding in zilver met vuurslag. In 1978 ontving hij de zilveren ere-medaille in de Orde van Oranje Nassau.

65 jaar gildebroeder.

Installatie

Op zondag 6 december was er een plechtige gildemis ter ere van de patroonheilige St. Barbara en de overleden gildebroeders van het Sint-Barbaragilde te Dinther. Deze Mis werd voorgedaan door gildeheer pastoor Smits en schutsbroeder pastoor Van de Velden, die na een lang ziekbed weer bij het gilde kon zijn, en eerw. heer Schoonen. In deze eucharistie werden weer vier nieuwe gildebroeders geïnstalleerd; Jan v. Eerd, Frits Evers, Jo Mansers en Gerard Verkuijlen. De mis werd geheel verzorgd door het gilde met eigen koor. Na de viering kwamen de leden samen in café "De Toren" waar de hoofdman iedereen welkom heette, in het bijzonder de nieuwe leden. Na deze woorden werd koffie aangeboden door gildebroeder Ben Hermans en een worstebroodje door Tinus Verhagen, hetgeen een groot applaus ontlokte.

Uitgesleten

Tijdens de statiedag van het gilde St. Ambrosius uit Baardwijk, dinsdag 12 januari, stond Leo van Hulst even in het middelpunt van de belangstelling. Het was dit jaar 25 jaar geleden dat hij betalend lid van het gilde is geworden. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat hij vanaf zijn zevende jaar al aspirant lid was. Met zijn achttiende werd hij als volwaardig gildebroeder aangenomen. Het was zijn vader die hem aanspoorde als jonge knul het trommen te gaan leren. Thuis kon men hem in die tijd vaak met zijn trom voor de spiegel zien staan. Niet zozeer omdat hij ijdel was, maar om de juiste trom-technieken te oefenen. Het tuinpad van zijn ouderlijk huis werd door hem toen uitgesleten, omdat hij er al trommend de verplichte figuren trainde. Nog steeds is Leo tamboer in hart en nieren. Daarnaast heeft hij een aantal jaren geleden de functie van gilde-

secretaris van zijn vader overgenomen. In gildehuis "t Vosje" werd Leo, een echte bourgondiër, toegesproken door gildehoofdman Henk Pullens en mocht hij een gegraveerd zilveren schild ontvangen. Een heuglijk feit was de aanwezigheid van de 85-jarige moeder van de jubilaris, Cato. Zij is ere-vrouw van het gilde en nog steeds zeer actief.

In de weg staan

Burgemeester Antoine Gresel van de gemeente Nistelrode werd tijdens de teerdag van het gilde Sint Antonius Abt te Vorstenbosch, benoemd tot ere-lid. Dit als blijk van waardering voor de medewerking van de gemeente bij het tot stand komen van de nieuwe accommodatie. Tot "gildebroeder van het jaar" werd Ben van Slangen uitgeroepen "als iemand met veel inspiratie, vooral in het praten". Hijzelf zei: "Zoiets krijg je, terwijl je bijna altijd ergens in de weg staat." Deken-schrijver Jan v.d. Broek was 25 jaar gildebroeder, waarvan twintig jaar bestuurslid en vijftien jaar secretaris. Naast de draagspeld van het gilde kreeg hij de gemeentelijke onderscheiding "De historische kaart van Suringar uit 1865".

Koningin

Agaath Zegers-Hamans

foto: van Assendelft, Uden

De derde oktober 1992 werd bij het Sint-Antonius en Sint-Catharinagilde te Nistelrode voor de tweede achtereenvolgende maal gestreden om de titel van gildekoning of gildekoningin. Het werd een lange strijd waarbij pas in de vijftiende twintigste ronde na 633 schoten Agaath Zegers de titel van gildekoningin verwierf. Hoofdman Ton Vorstenbosch stelde in zijn felicitatietoespraak, aansluitend op de huldiging, dat zij, en met haar het gilde, geschiedenis geschreven had en wenste haar namens alle gildebroeders en -zusters een vreugdevolle regeerperiode toe. Agaath Zegers sprak op haar beurt de hoop uit dat het gilde van Nistelrode, met een gildekoningin als hoogste gezagdrager, een voorbeeldfunctie zou mogen vervullen voor andere gilden met betrekking tot het toelatingsbeleid van vrouwelijke gildeleden als volwaardig lid, temeer omdat het volgens haar vaste overtuiging beslist geen afbreuk behoeft te doen aan de waarden en tradities die de gilden willen uitdragen.

Voor alle duidelijkheid: Het Nistelrodese gilde is in november 1991 opgericht en bij het maken van de statuten werd naast het in stand houden van de oude tradities van de gilden in het algemeen, staande op de

drempel van de twintigste eeuw, ook rekening gehouden met veranderende inzichten en levensopvattingen behorende bij de huidige tijd. Zo werd bij het nieuwe gilde bij statuut bepaald, in afwijking van het merendeel der andere Brabantse gilden, naast het lidmaatschap van de man ook het volwaardig lidmaatschap van de vrouw.

Baronie en Markiezaat

Unicum

P. v. Rotterdam

Een unicum deed zich voor bij het Sint-Willibrordusgilde Alphen. Daar werd gildekeizer Wim van Dijk Sr. doelkoning en de gildekoning Peter van Rotterdam werd doelkeizer. "Maar gezien het grote aantal goede schutters zal daar wel gauw verandering in komen", wordt gemeld. ■

IN MEMORIAM

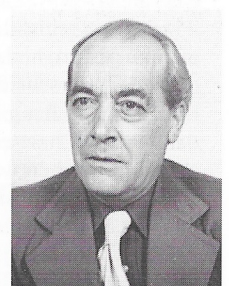
Kwartier van Oirschot

Sint-Jorisgilde Oirschot

Op 26 augustus overleed door een ongeval Piet Bressers (65), sinds 1962 gildebroeder. Onopvallend met een eigen visie en uitgesproken mening wilde hij inhoud geven aan zijn gildebroederschap. Uiterlijk vertoon sprak hem niet aan. Teerdagen en kermisverschietsingen sloeg hij nooit over. Met zijn vrienden legde hij dan een kaartje, dronk een glaasje en maakte plezier. Nooit hoefde te vergeefs een beroep op zijn medewerking gedaan te worden. Zo was hij recentelijk nog actief betrokken bij de organisatie van de Kringdag.

Piet Bressers

Harrie Hermans

H.-Sacramentsgilde Hulsel

Na een langdurige ziekte overleed op 19 oktober Harrie Hermans (62); 48 jaar trouw lid en in 1957 koning.

Gilde Sint Sebastiaan en Barbara Moergestel

De oud-kastelein van gildehuis "Den Korenmaaijer", Jan Wolfs (86) overleed op 23 november. Meer dan 40 jaar was hij lid. Hiervoor was hij door de kring onderscheiden.

Gilde Sint Sebastiaan Hilvarenbeek

Nog vrij onverwacht overleed op 17 december Jan Schoenmakers (90); 66 jaar gildebroeder. Vrijwel alle rangen en standen heeft hij binnen het gilde doorlopen. In de oorlogsjaren is hij vele jaren koning geweest, later deken en ouderling. Zijn verdiensten werden beloond met de zilveren ere-medaille van de orde van Oranje-Nassau en een kringonderscheiding.

Jan Wolfs

Jan Schoenmakers

Gilde Sint Joris Hooge Mierde

Het oudste lid Kees Merckx (99) is op 24 november overleden. Nog twee maanden en hij zou honderd geworden zijn. Gedurende meer dan 50 jaar was hij een trouw lid; zelfs van twee gilden: Sint Ambrosius en Sint Joris.

Kees Merckx

Cees Peijs

Gilde Sint Brigida Netersel

Na een korte, ernstige ziekte overleed Cees Peijs (80) vanaf 1958 gildebroeder, 25 jaar overheidslid en meer dan 25 jaar gildeknecht en -bode. In 1983 ontving hij de kringonderscheiding en in 1988 werd hij ere-lid van het gilde. Het was een gildebroeder in hart en nieren, altijd present, een goed en waardig gildebroeder, een fijne mens waar je op kon rekenen.

Kempenland

Sint-Martinusgilde Waalre

Frans Poppeliers

Op 20 december overleed Frans Poppeliers (77); meer dan 55 jaar gildebroeder, waarvan vele jaren als overheidslid. Tweemaal achterelkaar is hij koning geweest (1959, 1961). Toen het gilde voor het eerst naar Tours pelgrimeerde was hij koning. Ook nadat hij in 1966 door een hersenbloeding rechts verlamd raakte bleef hij de gilde-activiteiten trouw bezoeken. Ongeveer een jaar geleden moest hij een (laatste) zware operatie ondergaan. Hij wist dat hij de strijd tegen deze ziekte niet kon winnen. Typerend was zijn uitspraak bij zijn vijftig-jarig lidmaatschap: "Zolang ik adem, blijf ik lid van het Sint-Martinusgilde."

Peelland

Sint-Antonius Abt gilde Deurne

Op 13 december overleed Toon Classen (61). Eenvoud en "niet te koop lopen met", kenmerkte zijn leven. Hij praatte niet zozeer, maar luisterde. Vroeg niet om aandacht, maar gaf die. Een van zijn vele hobbies was de gilde. Hij combineerde dit met een andere liefhebberij: foto's maken. Op dit gebied heeft de gilde veel aan hem te danken.

Gilde St. Lambertus Someren-Eind

Het gilde heeft drie overledenen te betreuren:

Tonnie v.d. Laar-Broens (60) overleed op 6 november. "Een uit duizend", zeggen zij die haar kennen. Zelf geen moeder, toch moeder van velen. Niets was haar te veel. Vol zorg voor Toon, maar in het bijzonder voor haar gehandicapte broer Martin, die zij tot het laatst verzorgde. Ze heeft gevochten voor wat ze waard was. Door haar zorg blijft de gildeverbondenheid bewaard.

Op 9 november ging Maricus Lomans (86) heen. Het was een harde werker, turfsteker. Een stuk van zijn leven lag in de Peel. Voor het gilde was hij actief; koning in 1936-1937. Zorg had hij voor de gildespullen. Als het gilde thuis kwam, werden deze netjes opgeborgen.

Onverwacht overleed Piet Geurtjens; een actief lid vanaf 1966. Hij was een grote stimulans voor zijn gezin. Niets was hem te veel en als hij zich ergens voor inzette, was de zaak in de kortst mogelijke tijd voor elkaar. Zijn heengaan is

voor zijn gezin en het gilde een groot verlies. Zijn voorbeeldige eerlijkheid zal het gilde trachten na te volgen.

Maasland

Sint-Willibrordusgilde Heeswijk

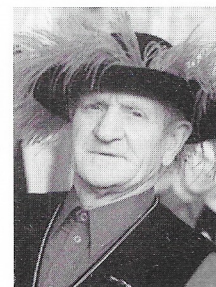

Jan van Daal

Voor zijn grote inzet gedurende vele jaren was Jan van Daal op 7 november 1992 benoemd tot eregildebroeder. Vijf dagen daarna overleed hij; mede-heroprichter, 26 jaar deken-schrijver/rentmeester. Als persoonlijke hoogtepunten beleefde hij een bezoek aan koningin Juliana op paleis Soestdijk en de Lourdesreis in 1989. Tijdens de Rome-reis werd hij door Mgr. v.d. Ven in de Friezenkerk tot koning geïnstalleerd. Bijna dagelijks was hij in en rond het gildehuis actief; een echte gildebroeder.

Sint-Catharinagilde Vught

Op 29 november, daags na de teerdag overleed Jos van Rooy; lid sinds 1934, eerst als vendelier, later als vendeliërs-opleider. Jos was vergunninghouder van de geweren en 16 jaar gildebode. Tussen 1976 en 1991 was hij korte tijd jonge en oude deken. Vanwege 40-jarig lidmaatschap werd hij onderscheiden met de ere-medaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau. In 1989 ontving hij de kring ere-medaille in zilver met vuurslag voor 55-jarig lidmaatschap. Het gilde was zijn lust en zijn leven. Een markante persoon, binnen en buiten zijn gilde, is weggevallen.

Jos van Rooy

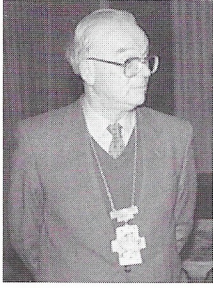
A.A. de Koning

Sint-Jorisgilde Berlicum

De sympathieke beschermheer, Dr A.A. de Koning, overleed op 18 oktober. Als opvolger van Jhr. R.A. v. Ryckevorsel, werkte hij, samen met zijn echtgenote, 22 jaar aan de uitbouw en verfraaiing van "hun" gilde. Zo schonken zij: gildevaandel, hoofdmanssikkel, keizersjuweel en hoofdmansstaf. Zijn enorme medeleven met gilde en gildegezinnen werd hooglijk gewaardeerd. Een goede gildebroeder ging heen.

Kringgildepriester van Oers overleden

R. van Oers

Negen januari overleed plotseling kringgildepriester Rein van Oers.

Juist teruggekeerd uit Spanje wees niets er op dat dat zijn voorlaatste grote reis was geweest.

Dertien januari werd hij in bijzijn van vele gildebroe-

ders en -zusters, na een eucharistieviering in de Sint-Pauluskerk, met gilde-eer van het Sint-Jacobusgilde Zeeland, begeleid naar zijn rustplaats op de begraafplaats in Uden.

Het lag in de bedoeling pastoor Van Oers, voor zijn verdiensten, tijdens de jaarvergadering 1993, een kringonderscheiding toe te kennen. Nu werd deze na de begrafenis postuum verleend en door zijn enige zuster in ontvangst genomen. Pastoor van Oers was van 1961 tot 1976 pastoor in Zeeland, na kapelaan geweest te zijn in Gemert en Helmond. Veel heeft hij gedaan om het gilde van Zeeland weer tot leven te brengen. In Gemert en Helmond had hij de gilden leren kennen. Na vergeefse pogingen van zijn voorganger, pastoor Fr. v. Tartwijk en enkele gildeminnende personen, wist hij mensen te activeren om het Sint-Jacobusgilde te doen opleven. Het was een vindingrijk mens. Steeds weer had hij nieuwe ideeën. Als iets niet goed lukte, bedacht hij wel weer iets anders. Het mocht allemaal niet te veel geld kosten, want er was maar weinig in de gildekas. Ook dan wist hij raad. Zijn goede relaties kwamen het gilde die eerste jaren goed van pas.

Bij de kring raakte hij betrokken door het kringjubileumboek "De Gouden Guld". Hij vond het een eer dat juist hij gevraagd werd de beschrijvingen van de patroonheiligen te verzorgen. Hij heeft dat met veel zorg gedaan. Als er niet genoeg gegevens voor handen waren, ging hij op onderzoek. Zoals voor het heilige Dionysius, eerste bisschop van Parijs. Hij stapte in de auto, reed naar Parijs en ging op Mont Martre kijken en gegevens verzamelen. Na het jubileum kwam de gedachte op de geestelijke hulp blijvend gestalte te geven in de functie van kringgildepriester. De keuze was niet moeilijk. Ook deze taak nam hij enthousiast aan. Steeds ging hij voor in de eucharistieviering aan het begin van een gildebijeenkomst, waarbij hij ons steeds in de preek de taken van de gildebroeders en -zusters in deze tijd voorhield. Het kringbestuur van Land van Cuijk schrijft: "Pastoor van Oers, wij zullen uw spontane en aanste-

kelijke lach missen op onze gildebijeenkomsten. Alle gildebroeders en -zusters willen u heel hartelijk danken voor al uw werk in dienst van het gildewezen en heel in het bijzonder van de kring "Land van Cuijk". Het was een fijne tijd, samen met u, onze gildeactiviteiten te mogen beleven. Wij hopen dat u daarvoor bij ons aller Vader de beloning mag ontvangen. Vaarwel." ■

AGENDA 1993

Noordbrabantse federatie

16 mei:

Kringdag Kwartier van Oirschot te Lage Mierde, bij het Sint-Sebastiaangilde.
Info: P. van de Wouw, 04259-2402.

23 mei:

Kringdag Kempenland te Bladel, bij het Sint-Jorisgilde.
Info: J. van de Boomen, 04977-83406.

6 juni:

Kringdag Land van Cuijk, (gildefestijn b.g.v. 60-jarig bestaan kring) te Boxmeer, bij het H. Bloedsgilde.
Info: B.A.M. Clabbers, 08855-71853.

6 juni:

Kringdag Maasland te Loon op Zand, bij het Sint-Ambrosiusgilde en het Sint-Hubertusgilde.
Info: J.Th.M. Toorians (St.-Ambrosiusgilde), 04166-1516 of F. van Roosmalen (St.-Hubertusgilde), 04166-2630.

13 juni:

Liefdadigheidsfestijn bij Gilde Sancta Barbara Oirschot.
Info: 04997-74788.

20 juni:

Kringdag Peelland te Beek en Donk, bij het Sint-Antoniusgilde en het Sint-Leonardusgilde.
Info: O.F.M. van Roessel (St.-Antoniusgilde), 04929-61739 of J.H.M. Rovers (St.-Leonardusgilde), 04929-63005.

27 juni:

Landjuweel NBFS in Baronie-Markiezaat te Etten-Leur bij het Sint-Hubertusgilde Leur.
Info: A. Boot, 01608-13270.

22 augustus:

Vrij gildefeest bij de gilden St. Joris en St. Sebastiaan Middelbeers.
Info: 04244-1318 of 04244-1997.

29 augustus:

NBFS-geweveschiettoernooi te Eindhoven, bij het Sint-Catharinagilde Tongelre.
Info: R. Haase, 040-811527.

19 september:

NBFS-toernooi vendelen, trommen, bazuinblazen.
Sint-Mattiasgilde Oploo
Info: H. Lenkens, 08850-20855

9 oktober:

Hoofdlidendag NBFS te 's-Hertogenbosch.
Info: R. Haase, 040-811527.

Andere federaties

Oud Limburgse Schuttersfederatie

4 juli:

Oud Limburgs Schuttersfeest te Koningsbosch bij schutterij Sint Joseph.
Info bij federatiesecretaris: F. Schrijvers, 04451-2386.

Federatie van Wipboomschutters

23 mei:

Nationaal kampioenschap wipschieten vrije hand te Geldrop, bij schuttersvereniging Sint-Joris.
Info: mw. H. van Keulen, 040-545630.

20 juni:

Nationaal kampioenschap wipschieten opgelegd te Vianen, bij het Sint-Sebastia-nusgilde.
Info: G.J.W. Theunissen, 08850-12883.

Gelderse Federatie van Schuttersgilden

Info gildefeesten, secretariaat:
F. Dieker, 08303-17410.

Hoge Gilderaad van Brabant

Info gildefeesten, secretariaat:
J. Coenegrachts, 09-32.16.53 35 67.

27 juni:

Brabants gildefeest te Keerbergen (België) bij Sint-Sebastiaansgilde.
Info: E. Heymbeek, 09-32.16.65 52 89.

Hoge Gilderaad der Kempen

Info gildefeesten, secretariaat:
E. Bolckmans, 09-32.3.314 45 30.

Conventie van Schutsgilden

Info gildefeesten, secretariaat:
R. Wuyts, 09-32.3.324 89 21. ■

UIT BRIEVEN

Deze rubriek geeft aan iedereen de mogelijkheid zijn of haar mening te ventileren over alles wat het Noordbrabantse gildewezen aangaat. Bijdragen zijn welkom: bondig en onderkend. Te lange brieven worden ingekort. Bijdragen blijven voor verantwoording van de inzenders.

Het ontstaan van de Europese Gemeenschap van Schuttersgilden

Het wordt de hoogste tijd dat er een draaiboek komt waarin doel en streven van een Europees Koningschieten wordt vastgelegd. Zo moet bijvoorbeeld eens en voorgoed de geschiedenis van het ontstaan van de Europese Gemeenschap van Historische Schuttersgilden worden vastgelegd. Telkens kan men zich, om geen ander woord te gebruiken, er over verwonderen dat bepaalde personen de eer naar zich toe willen trekken, terwijl zij daar totaal geen recht op hebben.

Het is en blijft zo dat de huidige E.G.S. ontstaan is in Eindhoven. Daar is 25 juni 1955 de eerste akte verleden voor notaris Mr. Jan Lauwers. Alle volgende akten zijn daarvan afgeleid.

Het programmaboekje van het 5e Europees Koningschieten 1982 gehouden in Eindhoven moet men er maar eens op nalezen. Daarin is de geschiedenis aan de hand van authentieke documenten vastgelegd. Er is steeds aktiviteit op Europees vlak geweest. Er zijn machtige samenkomsten geweest in België en Duitsland, ook voor 1971; het jaar waarin er een aantal mensen bijgekomen zijn, die hebben meegewerkt aan het uitbouwen van de E.G.S. Enkelen van hen hebben echter ook een bepaald rol gespeeld, die nog niet vergeten is en hierbij wordt vooral gedacht aan de christelijke instelling van de E.G.S.

Het is niet de bedoeling om oude koeien uit de sloot te halen, maar het zou sommige mensen beter passen om niet te hoog van de toren te willen blazen en zich ervan te onthouden bij voortduring een "draai" aan de E.G.S. geschiedenis te geven.

Omdat steeds in programmaboekjes van het Europese Koningschieten een verkeerde voorstelling van zaken wordt gegeven en vooral door mensen die er pas in 1971 bij zijn gekomen, lijkt het noodzakelijk om in aanvulling op wat reeds is geschreven in het programmaboekje van het 5e Europese Koningschieten in Eindhoven, de zaken nog eens op een rij te zetten. Straks zijn wij er niet meer en wie zal zich dan alles nog herinneren. Daarom het volgende:

De St. Joachim Schuetzen uit Düren Nord (Duitsland) wilde gaarne vriendschapsbanden sluiten met een Nederlands gilde en had zich daarvoor gewend tot Martien Coenen van het St.-Jansgilde Soerendonk. Zijn gilde had bepaalde redenen om niet op dat verzoek in te gaan en sprak daarom hierover met de Jonge Deken, thans Regerend Deken, van het St.-Jorisgilde Stratum, uit Eindhoven. Deze verklaarde zich bereid om de mogelijkheden te onderzoeken of zijn gilde daarvoor geïnteresseerd zou kunnen worden. Met Martien Coenen bracht hij in 1953 een bezoek aan Düren Nord. Daar werd de afspraak gemaakt dat het verzoek van St. Joachim Düren Nord, door de Jonge Deken aan zijn gilde zou worden overgebracht. Het St.-Jorisgilde Stratum besloot op het verzoek om vriendschapsbanden in te gaan, met het gevolg dat in 1954 de officiële contacten tot stand werden gebracht. Het Duitse gilde had inmiddels te kennen gegeven, hoewel het kort dag was, zo mogelijk nog in 1954, te willen deelnemen aan een gildefeest in Nederland; of de Jonge Deken daarin wilde bemiddelen.

Aan dat verzoek voldeed hij en hij benaderde daarvoor Jan Toorians van het St.-Ambrosiusgilde uit Loon op Zand.

Zijn gilde organiseerde op 12 september 1954 een gildefeest. Deze was gaarne bereid om het Duitse gilde uit te nodigen. Aan het bezoek bewaart Düren Nord nog de beste herinneringen. Vervolgens bemiddelde de Jonge Deken (inmiddels benoemd tot Kringsecretaris van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland en q.q. bestuurslid van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden) bij bezoeken van het Duitse gilde in 1955 aan Aalst. Een deputatie uit Düren Nord bezocht ook het Landjuweel Eindhoven in 1955. Jos Schroeders, destijds secretaris van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, was bijzonder geïnteresseerd in de contacten die de kringsecretaris met het Duitse gilde had opgebouwd en ging op diens uitnodiging met hem eens mee naar Düren, om te kijken met wat voor Duits gilde het St.-Jorisgilde Stratum contacten onderhield. Jos Schroeders had contacten met Dr. Jan Verbesselt, Opperhoofdman van de Belgische Hoge Gilderaad van Brabant. De Kringsecretaris kwam vanwege zijn contacten met het St.-Joachimsgilde in contact met Graf von Galen Hochmeister van de Historische Deutsche Schuetzenbund, en speciaal met de Geschäftsfuehrer Lorenz Beu. Het contact met Beu werd omgezet in een persoonlijke vriendschapsband. Door de Secretaris van de Federatie en de Secretaris van Kring Kempenland werd toen gedacht aan het stichten van een Internationaal contact, te beginnen met België en Duitsland. In 1955 waren de contacten met Duitsland nog niet van dien aard dat Duitsland werd uitgenodigd bij het passeren van de akte "Stichting Internationaal Contact" op 25 juni 1955 voor Mr. Jan Lauwers, Notaris te Eindhoven, gildevriend van het St.-Jorisgilde Stratum, aanwezig te zijn.

M.E.M. v.d. Voort

KORT NIEUWS

Schuttersgilden en filatelie

De Oostenrijkse post heeft in september 1992 in de serie "Volksbrauchtum und volksculturelle Kostbarkeiten" een postzegel (5 schilling) uitgegeven met daarop een schietschijf uit Niederösterreich. De afgebeelde schijf dateert uit 1731 en toont een "Zieler", een narrefiguur, die vrijheid symboliseert. Het schuttersgilde van Scheibbs bewaart deze oude schietschijf. Het beheert een eigen museum waar onder andere tweehonderd oude en moderne schietschijven berusten (van 1670 tot heden).

Antoniana

Bijna alle gilden hebben een patroonheilige. De feestdag van die heilige wordt gevierd overeenkomstig overgeleverde

gewoonten. Het is een vast punt in het jaarlijkse programma. Wat weten we eigenlijk van die patroonheiligen? Rondom de figuur van de heilige Antonius is een vereniging ontstaan van mensen, die zich in zijn leven, afbeeldingen en verering interesseren. De H. Antonius Abt leefde van 251 tot 356 in Egypte. Er is tamelijk veel over hem bekend, dankzij zeven brieven en achtendertig spreken van zijn hand. De genoemde vereniging Vrienden van de H. Antonius is gevestigd in het Belgische Zonnebeke en geeft het driemaandelijks blad "Antoniana" uit. Door het lid worden (per gilde of individuele gildebroeder of -zuster) kan men kennis maken met de wereldwijde verering van deze heilige. Maar ook kunnen velen nieuwe bronnen aanboren. Wetenswaardigheden van het eigen gilde kunnen op geschreven worden en in het tijdschrift geplaatst worden. Enkele Noord-brabantse gilden gingen daarin al voor. Informaties: Stichting Vrienden van Sint-Antonius Abt, Guido Gezellelaan 110, 8980 Zonnebeke (België)

Schuttersgilden herleven

In het voormalige Oost-Duitsland herleven de oude schuttersgilden. Als paddestoelen schieten ze weer uit de grond en hervatten het traditionele gildeleven. Tijdens de tweede wereldoorlog is veel zilver verloren geraakt in Duitsland. De gildebroeders van Grevesmühlen (in Mecklenburg-Vorpommern) waanden hun oude gildeketen voorgoed verloren. Op 20 oktober 1990 werd de "Wiedergeburt" van de Grevesmühlener Schuttersgilde (uit 1653) gevierd. In november 1992 dook in de buurt van Minden de oude gildeketting van Grevesmühlen op. Deze bestaat uit een vogel en tweeëntwintig schilden. De eigenaresse bleek bereid dit alles over te doen aan het gilde. Door gulle giften van bedrijven, banken en particulieren kon de schat verworven worden. De grote ommekeer in Duitsland heeft ook voor oude gilden ongekende gevolgen!

Stoeien met de schutters

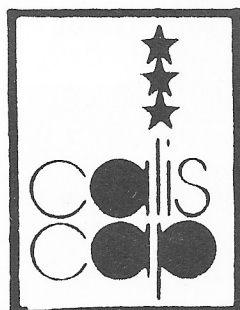
De moderne danskunstenaar Nelly van Berkel heeft een ballet voor zes danseressen gemaakt, genaamd: "Het schuttersstuk". De schuttersstukken van Frans Hals waren voor haar de inspiratiebron. "Ik was geboeid door het plezier, waarmee de op de schuttersstukken afgebeelde heren hun status etaleren. Macht en plezier", zo verklaart de choreografe haar werk, "dat is een combinatie die wij in onze tijd niet goed begrijpen." Händels "Music for the Royal Fireworks", een bombastische hofcompositie, is gebruikt als muziek. Door de pers is de voorstelling geprezen.

GEACHTE GILDEBROEDERS EN GILDEZUSTERS

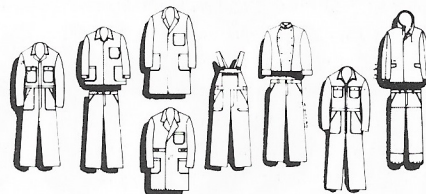
*Voor het leveren van, of
deskundig advies over uw*

GILDEHOEDEN OF GILDEVEREN:

Calis-Modes
De Elders 8
5087 AK Diessen
Tel.: 04254 - 1773

bedrijfskleding...
merkbaar beter!

BV Textielfabrieken H. van Puijenbroek

Bergstraat 50, 5051 HC Goirle Telefoon: 013-349003

WATERS GELDROP

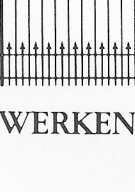
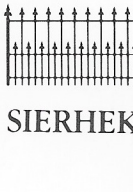
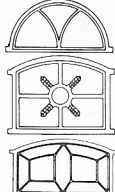
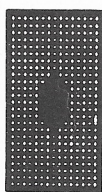
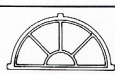
Reeds 60 jaar makers
van vaandels, vendels
en andere gilde-
attributen

Joke Willigers, Zand 33, 5721 SM Asten 04934-2568

kiek fotostudio

SPECIALISTEN IN
HET MAKEN VAN
GROEPSFOTO'S

Linge 29 - 5032 EV Tilburg
013 - 68 10 53

GERSJES GIETIJZEREN
RAMEN B.V.

Berkdijk 13A,
5271 SR St.-Michielsgestel
Bedr. terr. Venkant
Tel. 04105 - 13471 Fax 16968

Zend mij informatie over: ☐ sierhekwerken
☐ smeedwerk
☐ gietwerken

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

In gefrankeerde envelop zenden aan nevenstaand adres

een zaak van vertrouwen

- premiebouw
- vrije sektor
- utiliteitsbouw
- dealer: Unidek volumebouw
- renovatie
- verbouwingen
- onderhoud

AANNEMERSBEDRIJF GBR. HOUTEPEN B.V.

ZANDSCHELSTRAAT 1-01 POSTBUS 165
5050 AD GOIRLE TELEFOON 013-34 90 32

JUWELIERS - HORLOGES

Jan Andriessen

DORPSSTRAAT 54
5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
TEL. 04920 - 50792
FAX 04920 - 22269

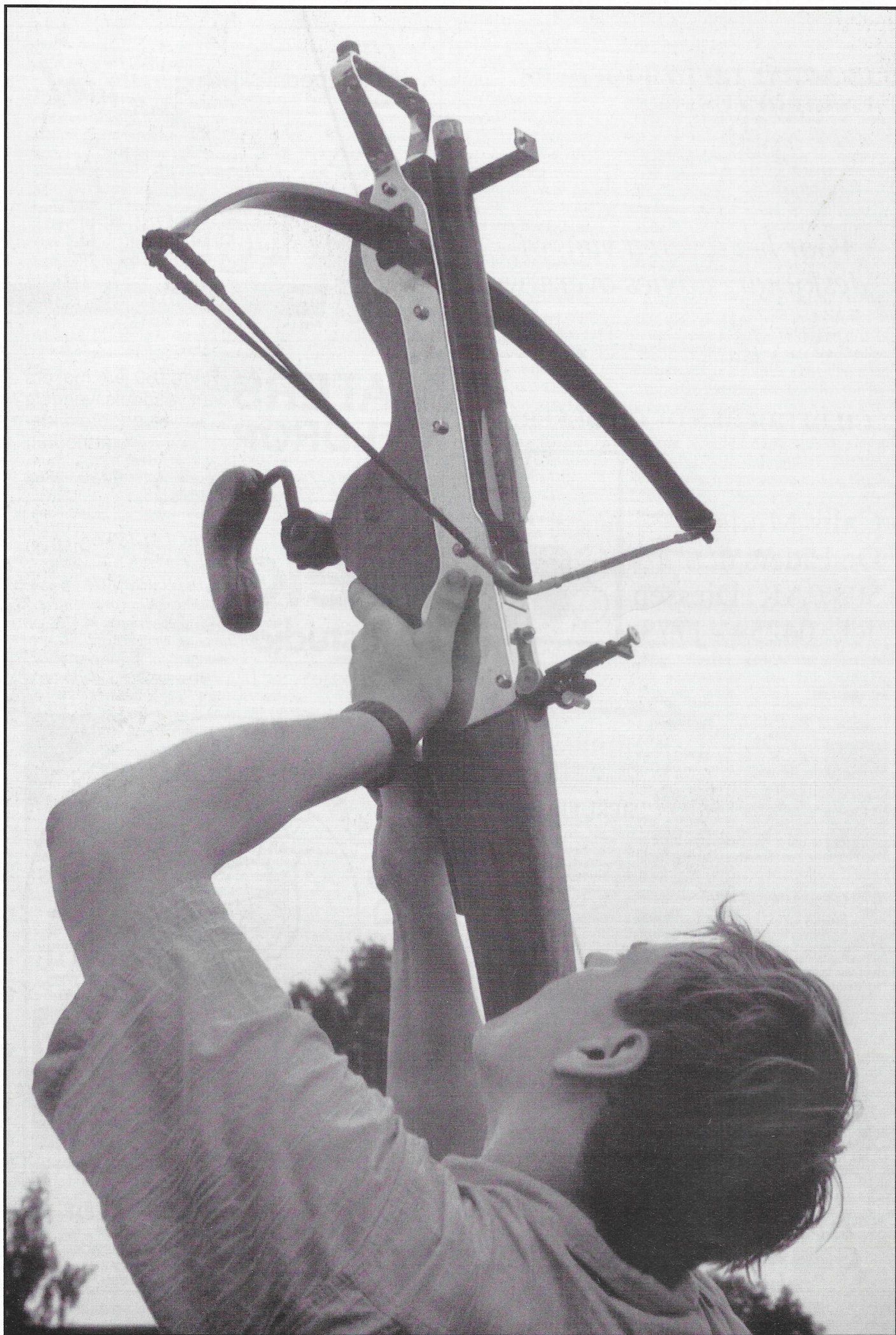

foto: J. van Bakel, Eindhoven